

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ DİJİTAL MECRALAR KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı 28 Ocak 2021 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hüseyin Yayman'ın, Komisyonun bugünkü gündemine; WhatsApp'ın zorunlu güncelleme kararı nedeniyle Komisyon olarak 13 Ocak 2021'de yaptıkları çalışma toplantısına ve ortak basın açıklamasına; Komisyon olarak takipçisi oldukları konulara ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı Ömer Fatih Sayan'ın, sosyal ağ sağlayıcılarının Türkiye'de temsilci bulundurmasına ilişkin düzenleme ve bununla ilgili bugüne kadar olan gelişmeler hakkında sunumu

DİJİTAL MECRALAR KOMİSYONU

4'üncü Toplantı

28 Ocak 2021 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dijital Mecralar Komisyonu saat 11.10'da açıldı.

Komisyon Başkanı Hüseyin Yayman, Komisyonun bugünkü gündemine; WhatsApp'ın zorunlu güncelleme kararı nedeniyle Komisyon olarak 13 Ocak 2021'de yaptıkları çalışma toplantısına ve ortak basın açıklamasına; Komisyon olarak takipçisi oldukları konulara ilişkin açıklama yaptı.

Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı Ömer Fatih Sayan tarafından, sosyal ağ sağlayıcılarının Türkiye'de temsilci bulundurmasına ilişkin yasal düzenleme ve bununla ilgili bugüne kadar olan gelişmeler hakkında sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 14.10'da toplantıya son verildi.

28 Ocak 2021 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.10

BAŞKAN: Hüseyin YAYMAN (Hatay)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet BÜYÜKGÜMÜŞ (Yalova)

SÖZCÜ: Zeynep YILDIZ (Ankara)

KÂTİP: İbrahim Ethem SEDEF (Yozgat)

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Komisyonumuzun çok değerli milletvekilleri, çok Değerli Bakan Yardımcımız, çok değerli genel müdürlerim, bürokrat arkadaşlar, Komisyonumuzun çok değerli bürokratları, çok değerli gazeteci arkadaşlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum; hepiniz hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır, Komisyonumuzun toplantısını açıyorum.*

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hüseyin Yayman'ın, Komisyonun bugünkü gündemine; WhatsApp'ın zorunlu güncelleme kararı nedeniyle Komisyon olarak 13 Ocak 2021'de yaptıkları çalışma toplantısına ve ortak basın açıklamasına; Komisyon olarak takipçisi oldukları konulara ilişkin açıklaması

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Öncelikle, günün erken saatinde, Meclisin geç saatte bitmesine rağmen toplantımıza büyük bir heyecanla katılan değerli vekillerimize teşekkür ediyorum; çok Değerli Bakan Yardımcımız Fatih Sayan Bey'e ve ekibine teşekkür ediyoruz. Aslında bu toplantıya Adil Karaismailoğlu Bakanımız katılacaktı fakat maalesef son dakikada olağanüstü bir programı çıktığı için gelemedi, sizlere selamlarını, sevgilerine gönderdi ve “Başka zaman, ne zaman davet ediyorsanız muhakkak geleceğim.” dedi. Zaten kendisiyle görüşüp biz bu randevuyu ayarlamıştık ama bunu hemen sözlerimin başında ifade etmek isterim.

Çok değerli milletvekillerim, sizlere çok kısa bir hatırlatmada bulunmak istiyorum.

Geçen toplantımızda da referans vermiştim, 13 Ocak tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin açık olmamasına rağmen biz Dijital Mecralar Komisyonu olarak bir çalışma toplantısı gerçekleştirdik ve bu toplantıda gerçekten Türkiye'nin gündemine dair, dijital gündeme dair ve bazı sosyal medya mecralarının... Bazı sosyal mecraların yeni sözleşme dayatması konusunda, bizim Komisyonumuzun, kararın kendisinden daha fazla, hep birlikte, ortak bir metne, deklarasyona imza atmasının, ben, orada alınan kararlar kadar, hatta o kararlardan daha önemli olduğu konusunu bir kez daha belirtmek isterim. Geçen toplantıda zaten buna referans vermiştik. Ben bu basın toplantısını çok önemsemiştim ve bizim bu Komisyonumuzun çalışmasının ve usulünün çok çok ufuk açıcı olduğu kanaatinde olduğumu ben bir kez daha ifade etmek isterim.

Çok değerli milletvekillerim, çok değerli basın mensupları; bugün Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcımız Sayın Fatih Sayan Bey'i dinleyeceğiz. Sizler de uygun bulursanız kendisine sunum için on beş dakika süre vereceğiz. Bilahare sizlerin soru-cevaplarınızla konuyu uzunlamasına değerlendirebiliriz.

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Komisyonumuz, uluslararası sözleşmeler ve Anayasa'mızca güvence altına alınan özel hayatın gizliliği, kişisel verilerin güvenliğinin sağlanması, şeffaf bilgilendirme ve hesap verebilirlik konularında vatandaşlarımızın haklarının ve çıkarlarının takipçisidir.

Sosyal medya platformları için yeni yükümlülükler getiren 5651 sayılı Kanun doğrultusunda Türkiye'de şu ana kadar temsilci bulunduracağını açıklayan sosyal medya platformlarını sizler biliyorsunuz ama tekrar hatırlatmak istiyorum: Facebook, Instagram, TikTok, VKontakte, YouTube, Dailymotion, LinkedIn, Spotify, Netflix, Amazon Prime Video. Şu ana kadar bu mecralar, gerçekten, temsilcilik açma konusunda adımlar attılar. Biz bir kez daha Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, millet iradesinin temsil makamı olarak bu kurumlara teşekkür ediyoruz ve bu kararın, temsilcilik açma aşamasında olan diğer mecralar için de bir pozitif katkı yapmasını umuyoruz. Yine Sayın Sayan bunları belirtecek, Twitter, Periscope, Pinterest ise henüz Türkiye'de temsilci bulundurma konusunda bir açıklama yapmadılar. Bu mecraların da inşallah en kısa zamanda, bir an önce Türkiye'de temsilcilik açmaları Türkiye Büyük Millet Meclisi Dijital Mecralar Komisyonu olarak dileğimiz ve temennimizdir ve bu konuyu hem yasama olarak hem yürütme olarak takip ettiğimizi belirtmek isterim.

Değerli milletvekillerim, çok değerli basın mensupları; sosyal ağların Avrupa'da olduğu gibi Türkiye'nin de kanunlarını uymalarını talep etmekteyiz. Son günlerde dünyada yaşananları düşündüğümüzde, özellikle Amerika seçimleri bağlamında, veriyi elinde tutanların demokrasiyi, hukuku ve her türlü hak ve özgürlüğü de elinde tutmaları gibi bir ön kabulle hareket etmelerini doğrusu biz yanlış buluyoruz. Türkiye'de 55 milyon sosyal medya kullanıcımızın haklarını Türkiye Büyük Millet Meclisi Dijital Mecralar Komisyonu olarak koruma ve gözetme, kişisel verilerin güvenliği ve bu hakların temini konusunda, hem hukuki muhataplık hem mali muhataplık konusunda bu konuyu takip ettiğimizin altını çizmek isterim.

Salı günü Komisyonumuz toplandı, son günlerde sosyal mecralarda kişisel veri güvenliği bağlamında yaşanan gelişmeleri değerlendirdik. Ben, o toplantıya katılan değerli milletvekillerime bir kez daha teşekkür ediyorum, bugün burada olanlara tekrar teşekkürlerimi sunuyorum. Bugün de Sayın Bakan Yardımcımız bu konularla ilgili önemli açıklamalarda bulunacak.

Sözlerime son vermeden önce birkaç kavramın altını çizmek istiyorum değerli milletvekillerim. Dijital mecraların insanı bir tüketim malzemesi hâline getirmesini bütün dünyada olduğu gibi biz de Türkiye'de doğru bulmadığımızı, buna karşı çıktığımızı ve... İnsanın metalaşmasına, insanın haklarının, özgürlüklerinin korunması ve kişisel verilerinin mahremiyetinin sağlanması konusunda Avrupa'da hangi düzenleme varsa, dünyada hangi düzenleme varsa Türkiye'de de bu düzenlemenin olması konusunda Komisyonumuzun bir fikir birliğinin olmasını biz önemsiyoruz.

Dünyanın geldiği noktada büyük bir dijital dönüşüm yaşanıyor. Corona süreciyle beraber bu dijital çağın daha hızlı bir biçimde öne çıktığını ve bu sürecin hızlandığını görüyoruz. Bu anlamda, eski dönemde, geleneksel yapılarda belki geleneksel dönem dijital çağ tasnifleri yapılıyor ama bunları belki kavramsallaştırmak için çok erken olmakla beraber, geçen dönemin "hukuksal bağımsızlık, siyasal bağımsızlık, ekonomik bağımsızlık" kavramlarının yanına bir de "dijital bağımsızlık" kavramının eklendiğini hep beraber müşahade etmekteyiz. Burada pratik teo­riği aşıyor ve hızla yeni bir dönemin açıldığını bizzat müşahade etmekteyiz.

Biz Komisyon olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak her alanda olduğu gibi dijital alanda da, dijital dönüşümde de Türkiye'nin kendi, yerli, millî veri güvenliğinin sağlanmasını ve bu konularla ilgili Komisyonumuz başta olmak üzere, hem Türkiye Büyük Millet Meclisinde hem yürütmede bu konuların düzenlenmesi konularını takip ettiğimizin bir kez daha altını çizmek isterim.

Ben tekrar, teşekkürlerinizden dolayı şükranlarımı sunuyorum, teşekkür ediyorum.

Şimdi müsaade ederseniz sözü Sayın Bakan Yardımcımıza veriyorum. Daha sonra usul bakımından soru-cevapla devam edeceğiz.

Buyurun Sayın Bakanım.

III.- SUNUMLAR

1.- Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı Ömer Fatih Sayan'ın, sosyal ağ sağlayıcılarının Türkiye'de temsilci bulundurmasına ilişkin düzenleme ve bununla ilgili bugüne kadar olan gelişmeler hakkında sunumu

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; öncelikle, Dijital Mecralar Komisyonu olarak Bakanlığımıza yapmış olduğunuz bu toplantı davetinden dolayı sizlere teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum. Bakanımızın da aynı şekilde selamını ve inşallah en kısa zamanda kendisinin de sizlerle bir arada bulunmak istediğini ilerek başlamak istiyorum.

Bu çerçevede, bu vesileyle kamuoyunda esasında sosyal medya yasası olarak bilinen ve Meclisimiz tarafından 29 Temmuz 2020 tarihinde kabul edilip yasalaşan sosyal ağ sağlayıcılarının Türkiye'de temsilci bulundurmasına ilişkin düzenleme ve bununla ilgili bugüne kadar olan gelişmeleri sizlerle paylaşmak istiyoruz.

Bu çerçevede geline aşamadan kısaca bahsetmek gerekirse ülkemizde vatandaşlarımızın sosyal ağlarda başta kişilik haklarıyla ilgili ihlaller olmak üzere yapacakları başvurularda artık diğer ülkelerde olduğu gibi muhatap bulabilmeleri anlamında çok önemli bir adım atıldı Sayın Başkanım.

Bu 5651 sayılı Kanun, işte Temmuz 2020'de yapılan değişik sonrası gelişmelere ve yürütülen çalışmalarla ilgili bilgilere geçecek olursak; özellikle internet sınırları aşan bir mecra, internet hukuku da bütün dünyada özellikle normal fiziki sınırları olmamasından ve birçok hukukun bir araya girmesinden dolayı son yıllarda oldukça tartışıldı. Esasında işte sınır aşan birçok problemde... Başta Birleşmiş Milletler olmak üzere uluslararası birçok kuruluş var. ITU dediğimiz, Uluslararası Haberleşme Birliği, Birleşmiş Milletlerin İhtisas komisyonu ki biz ülkemiz olarak 1867 yılından itibaren onun kurucu üyesiyiz. Başta birçok ülke olmak üzere, esasında bu mecranın, ITU gibi Birleşmiş Milletler bünyesinde olacak bir kuruluşun internet hukukunu ve bu sınırları belirleyecek şekilde çalışması sürekli tartışılan bir konu olmakla beraber, şu anda dijital mecrada gördüğümüz sosyal medya kuruluşlarının çoğunluğunun ağırlıklı bir ülkede olması ve bu ülkenin ITU gibi, Birleşmiş Milletler çatısı gibi çatılarda bunun tartışılmasını çok istememesinden dolayı tamamen uluslararası bir konsensüs bu konuda sağlanamamış durumda ve gücü olanın diğerlerine bir noktada bazı hususları, koşulları belirttiği bir uluslararası ortamla karşı karşıyayız. Bütün ülkeler de buna karşı. İşte her ülke, Avrupa Birliği ayrı; Avrupa Birliğinin içerisinde de işte Almanya ayrı, Fransa ayrı, kendi hukuklarını, kendi vatandaşlarını korumak üzere belirli düzenlemeler yapıyor ve bu düzenlemeler özellikle internet hukukuyla ilgili hani birçok farklı madde... İşte, bir kanunu yaparsınız, on sene, on beş sene çok fazla değiştirmenizi gerektirmeyecek birçok alan olmakla beraber internet hukuku öyle bir alan ki çoğumuz bilgisayar kullanıyoruz, cep telefonu kullanıyoruz, üç dört günde bir güncelleme gelmediği olmaz. Niye? Çünkü gelişen koşullara göre o programlar, kullandığımız programlar bile kendini güncelleme ihtiyacı hissediyor. İnternetle ilgili alınan kararlar ve bütün internet ortamı o kadar hızlı değişiyor ki şöyle bir tespit var: Geçtiğimiz iki sene öncesine kadar bütün dünyada tüm çağlar boyu üretilen veri kadar verinin sadece geçen yıl dünyada üretilen veriye eşit olduğu ve bu veriyi kullanıp bu veriden faydalı sonuçlar çıkaranların yani veri madenciliği yapanların da diğer tüm ülkelerin önüne geçeceği bir ortamdayız. Biz hani özellikle belirli bir süreç sonra biliyorsunuz fiziksel sınırlar belirli şartlara göre, belirli işlerin olmasına göre çizilen bazı sınırlarla karşı karşıyayken bugün siber dünyada bu, işte gerek

siber vatanda gerek mavi vatanda sınırlarımızı da bu anlamda siber ortamda da nasıl koruyabileceğimiz bizim için anlamlı. Bu yüzden, Meclisimizin geçirmiş olduğu 5651 sayılı Kanun'da biz öncelikle Almanya, Fransa örneklerinden yola çıkarak başta temsilcilik bulundurmak üzere bu kanun için sizlere minnettarız.

2000'li yılların başından itibaren bu gelişmeler çerçevesinde bir “şebekeler üstü servis hizmeti” kavramı ortaya çıktı. Şebekeler üstü hizmet nedir? Bizim kullandığımız operatörler var yani mobilde 3 tane şirket var Türkiye’de; TÜRK TELEKOM, Turkcell, Vodafone. Bunların bize sunmuş olduğu haberleşme şebekesi var; baz istasyonları, fiber hatlar vesaire. Sabitte de ağırlıklı TÜRK TELEKOM olmak üzere Superonline, Vodafone Net, TurkNet gibi şirketlerimiz var. Bu şirketlerimiz ülkemizde altyapı yatırımlarını yapıyor ve her vatandaşımızın internete ulaşması için yatırım yapıyor ve karşılığını alıyor. Bunlar bize sesli görüşme, görüntülü görüşme ve internet hizmeti sağlıyor. Bir de bu internet hizmetini kullanarak bunların üstünden, program vasıtasıyla bunlara benzer hizmetler ve ötesini sunan şebekeler üstü hizmet veren şirketler var. Esasında biz ülke olarak bu şebekeler üstü hizmette öncü ülkelerden birisiyiz. TÜRK TELEKOM’un hatırlarsanız Wirofon diye bir ürünü vardı, on-on beş yıl önce ortaya çıktı; bugün âdeta BiP’in, WhatsApp’ın yapmış olduğunu o günlerde yapabilir bir kapasiteyle ortaya çıktı ama teknolojiye bu trendi... Yani ağırlıklı şuna benzetiyorlar, bir sörf dalgası gibi diyorlar. Ben kendim sörf yapmadım ama okuduğumdan ve gördüklerimden, dalgayı kaçırdığınız anda, arkasına düşerseniz yakalamanız mümkün değil. Sörf dalgasında önce de başlayamazsınız, sonra da; o anda orada olacaksınız ve o dalgayla birlikte sonuna kadar gitmeniz gerekiyor. Teknolojiye yaptığımız uygulamalarda, yaptığımız kanunlarda da özellikle internette bu sörf dalgasını yakalıyor olmak çok önemli, sonra yaptığınız zaman hiçbir işe yaramıyor. Bu anlamda, bir de gerek 5651 sayılı Kanunla gerek yapılan yatırımlarla sörf dalgasını inşallah yakaladığımızı ben söyleyebilirim.

Şebekeler üstü hizmetler üçe ayrılıyor Sayın Başkanım. Bir tanesi OTT-0 dedikimiz, sadece elektronik haberleşme hizmeti olarak nitelendirilen, kamu şebekelerine bağlanan hizmetler. İkincisi OTT-1, işte WhatsApp, BiP gibi sesli iletişim, anlık mesajlaşma. Üçüncüsü de OTT-2 denilen, elektronik haberleşme hizmeti değil ama rekabet etme potansiyeli bulunmayan sosyal platformlar, video müzik yayın içerikleri, arama motorları, e-ticaret uygulamaları gibi. Bizim sosyal medyayla ilgili yaptığımız düzenleme esasında bu kavramlar içerisinde OTT-2’nin ağırlıklı olarak düzenlenmesine denk geliyor. Burada malumunuz sosyal ağlar, işte başta kişilik haklarının ihlalinin önlenmesi, vatandaş taleplerinin karşılanması hususlarına yönelik olarak düzenleniyor, diğer şebekeler üstü hizmet platformları da Avrupa Birliğinde olduğu gibi, başta kişisel verilerin gizliliğinin korunması, rekabete aykırı uygulamaların önlenmesi ve yayıncılık lisansı alınması gibi hususlar bağlamında düzenlemelere tabi. Yani her bir bu OTT hizmetinin tabi olduğu düzenlemeler de farklılaşabiliyor. Bizim, bu yayınlar yoluyla işlenen suçlara 5651’e eklediğimiz ve 1 Ekim itibarıyla yürürlüğe giren konumuz da sosyal ağların düzenlenmesi. “Sosyal ağ sağlayıcısı” şeklinde bir tanım eklendi buraya. Sosyal ağ sağlayıcısı, işte sosyal etkileşim amacıyla kullanıcıların internet ortamında metin, görüntü, ses, konum gibi içerikleri oluşturmalarına, görüntülemelerine ve paylaşımlarına imkân sağlayan gerçek, tüzel kişileri ifade ediyor. Sizin de bahsettiğiniz gibi, şu anda Facebook, YouTube, Instagram, Tik Tok, LinkedIn, Dailymotion, V Kontakte geldiler burada temsilcilerini bize bildirdiler, tüzel kişilik, gerçek kişilik adreslerini bildirdiler ve vatandaşlarımızın taleplerini alabilir hâle geldiler. Bizim, Türkiye Cumhuriyeti’nde artık bu şirketlerle ilgili muhataplarımız bulunabilmekte. Şu anda bu bildirimde bulunmayanlar Twitter, gene aynı organizasyon, aynı şirket yapısı içerisinde Periscope... Periscope’un şöyle bir özelliği var Sayın Başkanım: Twitter, Periscope şirketinin, kendi yaptığı periscope yayınının sistemlerini devam ettirmeyeceğini ve önümüzdeki mart nisan gibi Periscope’un tamamen devreden çıkarılacağını kendisi

duyurdu. Bu anlamda esasında bizim önümüzde Twitter ve Pinterest kalıyor olacak. Çünkü Twitter kendi zaman akışına Periscope’a benzer özellikler ekleyerek o ikisini âdetâ “bundle” yaptı ve dedi ki: “Bundan sonra şirket olarak ben kendim bütün dünyada Periscope’u kullanmayacağım.”

Bu şirketleri biz neye göre belirledik? Bir kategorizasyon yapmak gerekiyordu, 1 milyon sınırı koyduk; işte bu, Almanya’da 2 milyondur, başka ülkelerde farklı şekilde. 1 milyonun üstünde olanların anlamlı olacağını ve ticari olarak da yani bu şirketlerin burada bir temsilci, organizasyon yapmalarının şirketlere bu anlamda külfet getirmeyeceği ve muhataplık ilişkisi için en azından belirli bir büyüklükte olmaları gerektiği düşünülerek bu ortaya konulmuş ve buna göre temsilciler atanmış oldu. Esasında sizlerin bildiği, işte kasım ayında 10 milyon TL, aralık ayında 30 milyon TL idari para cezaları uygulandı. Şu anda ocak ayında Twitter, Periscope ve Pinterest’te reklam yasağı... Reklam yasağının nasıl uygulanacağıyla ilgili usul ve esasları çıkarttık, Resmî Gazete’de yayımlandı ve şu anda bu şirketlere reklam yasağı uygulanması fazındayız. Hiç istemiyoruz ama önümüzdeki süreçte bu reklam yasağıyla da temsilci atama noktasında ilerleme sağlanamazsa işte yüzde 50 ve yüzde 90 bant daraltılması gibi gerekiyorsa hâkim kararına başvurma imkânını da yasa bize vermiş durumda.

Yükümlülükler noktasında Sayın Başkanım, sosyal ağ sağlayıcıları kişilik ihlali ile özel hayatın gizliliğinin ihlali gerekçeleriyle kişiler tarafından yapılacak başvurularda yani esasında bu yasayla, ağırlıklı olarak, vatandaşlar, bu kişilik hakları ve özel hayatın gizliliği ihlallerinde hem muhatap bulacaklar hem de bunlara kanunen cevap verme yükümlülüğü getirilmiş oldu ve olumlu ya da olumsuz cevap verecek. Bu yükümlülük 1 Ocak 2021 tarihinde başladı ve yükümlülüğe aykırılığın yaptırımını da yasada bu cevap verilmediği takdirde 5 milyon TL idari para cezası olarak uygulanacak.

Gene, içeriğin çıkarılması, erişimin engellenmesi kararlarının uygulanması ile kişilik haklarının ve özel hayatın gizliliği ihlali başvurularına ilişkin de altı aylık dönemlerde bize raporlama yapacaklar ki bu raporlama, format vesaire olarak Almanya ve Fransa’dakinin çok benzeri. İlk raporun da Haziran 2021’de, işte yaklaşık beş ay sonra sunulması bekleniyor ve bu yükümlülüğe aykırılığın da bir idari yaptırımını bulunmakta.

Gene yükümlülüklerden devam edecek olursak hukuka aykırılığı hâkim ve mahkeme kararıyla tespit edilen içeriğin bu sağlayıcılara bildirilmesi durumunda, bildirimle rağmen yirmi dört saat içerisinde gereğinin yerine getirilmemesi durumunda sosyal ağ sağlayıcıları “Benim kendi kurallarım var, bu kurallara uymayanları, ben hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmiyorum, ben esasında bir pazar yeri gibi bunda içerikten vesaire sorumlu değilim.” diyorlardı. Biz, eğer vatandaş bundan mağdur olmuşsa bu zararını tazmin etme noktasında orada sosyal ağ sağlayıcıya da bir yükümlülük getirdik ve bu vatandaşların haklarını araması açısından çok önemli diye düşünüyoruz.

Türkiye’de cezaı yaptırımını bulunmamakla beraber, biraz önce, o veri ekonomisi, verinin işlenmesiyle ilgili, Türkiye’nin verisinin Türkiye’de bulunmasına yönelik çok önemli, esasında yasanın belki de en önemli maddelerinden bir tanesi, Türkiye’nin verisinin Türkiye’de bulundurulmasına yönelik atılan adım, burada barındırma yönünde gerekli tedbirler. Bizim bu tedbirleri alma yönünde de gerek sosyal medya şirketleri gerek tüm şirketlerle Türkiye’de bu verilerin bulunması ve bunların Türkiye’de işlenmesi, vatandaşımızın verisi üzerinden, bize bu veriler üzerinden farklı bir işlem yapılmaması noktasında da çalışmalarımız devam ediyor.

Usul ve esaslar Ekim 2020 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlandı ve kişi başvurularının nasıl cevaplanması gerektiği, bu başvuruların cevaplanması konusunda ihlallere yönelik değerlendirmelerin nasıl yapılacağı, raporlama yükümlülüğünün detayları ve reklam yasağı kararının ne şekilde uygulanacağı da gene burada bildirildi.

Bildirim ve toplantılara bakacak olursak resmî bildirimlerin ilk olarak 2 Ekim 2020’de yapıldığı birçok toplantı gerçekleştirdik bu şirketlerle. Reklam yasağı kararının nasıl uygulanacağıyla ilgili birçok kamu kurum, kuruluşuyla ilgili görüşmeler yapıldı ve bu esaslar belirlendi. Yaptırım noktasında da ilk olarak, esasında, Rus menşeli VKONTAKTE platformu herhangi bir yaptırıma maruz kalmaksızın süresi içerisinde temsilci bildirdi. Aralık ayında ise gene bir miktar, o ikinci para cezasına kadar biraz daha yavaş giden süreç reklam yasağı başlamadan hemen önce, YouTube, TikTok, Dailymotion, LinkedIn, Facebook ve Instagram, bu anlamda kendileri de kamuoyuna açıklayarak temsilcilerini bildirdiler ve reklam yasağına konu sosyal ağ sağlayıcılarının Türkiye’de temsilci belirleme ve bildirme yükümlülüğüne uymamakta ısrar etmesi hâlinde de idari yaptırımlar önde duruyor.

Benim esas ana sunumum bunlar Sayın Başkanım. Bundan sonra bir tek belki şunu ekleyebilirim: Bu yasayla birlikte, birçok mağduriyete yol açan, Google’ın, örneğin, bizim bütün görüşmelerimizde... Meclise de bu noktada şükranlarımızı bildirmek istiyoruz, çok teşekkür ediyoruz. Avrupa’da uygulayıp vatandaşların başvurularına gerek unutulma hakkı özelinde, biz de hiçbir şekilde... “Ya, biz size uygulamıyoruz bunu.” diye tamamen keyfî şekilde uygulanan unutulma hakkıyla ilgili de başvuruları Google yasanın yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla aldı. Bunların değerlendirmeleri yapıyor ve buna göre bu imkân da vatandaşlarımıza sunulmuş oldu.

Türkiye’nin verisinin Türkiye’de kalmasıyla ilgili çalışmalar devam ediyor. Vatandaşlardan başvuru alma, bunları cevaplama ve muhataplık noktasında da bu anlamda sosyal ağ sağlayıcılar burada temsilcilerini bulundurarak devam ediyorlar.

Bütün bunların yanı sıra ağırlıklı olarak Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumumuzda bir akademi çalışması var. Orada vatandaşların bilinçli, güvenli interneti kullanmasıyla ilgili birçok çalışmalar yapılıyor ve vatandaşın sosyal medya okuryazarlığıyla ilgili dijital açık kaynaklı bir çalışma gene geçtiğimiz ay yayınlandı. Burada önemli olan, vatandaşımızın bilinçlenerek haklarını nasıl koruyabileceği, gençlerimizin sosyal ağlar içerisinde başta siber zorbalık olmak üzere siber zorbalığa maruz kalmadan sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanabilmeleri ve bizim gerek sosyal medya gerek interneti sadece bir kullanıcı olarak, sadece orada zamanımızın birçoğunu geçirdiğimiz yer değil de buradaki üretici olarak, bu ürettiğimizi yurt dışına satacak şekilde gerek uygulamaları geliştirip gerek oraya koymak ve burada başta e-ticaret olarak bunun ilerlemesini sağlamak üzere inşallah çalışmalarımız devam ediyor.

Çok teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Bakan Yardımcım, sağ olun. Zamana da uyduğunuz için, Fatih Bey, teşekkürler.

Şimdi, arkadaşlar, sırayla söz vereceğim. Söz isteyen arkadaşlar... Kimse mikrofona basmadı.

Demek ki sunum süper olmuş Sayın Bakanım, konu çok net anlaşılmış.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Estağfurullah.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Öyleyse ben bir soru sorayım önce.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Buyurun Başkanım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Bu telifle ilgili şu anda durum nedir ve bu konuyla ilgili sizin yürüttüğünüz çalışmalar konusunda bizi, Komisyonumuzu lütfen aydınlatır mısınız.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Çok teşekkür ederim.

Esasında, internet denince çok yönlü bir... Gerçek hayatta ne varsa internette de var. Başta 5651, erişim engelleri, bu hizmetin sunulması, vatandaşa internetin sunulmasıyla ilgili Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımız gerçekten Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu vasıtasıyla birçok hizmet veriyor. Telif, siber zorbalık, hakaret, şantaj, bütün bunlar, gerçek hayatta ne varsa internette de var.

Telif haklarının da korunmasıyla ilgili, telif hakları sadece yazılı eserlerde değil, sözlü, müzik eserleri, sanat eserleri, belirli bir ücret karşılığı yapılan yayınlar, hepsi telifin konusuna giriyor ve bu noktada artık çoğu vatandaşın normal basılı eserlerden ya da kaset kiralama vesaire, video izleme işlerinin hepsi dijital ortama geldiği için internet hukukuyla ilgilenenlerin esasında şöyle bir şeyi var Başkanım: On-line olmayan ortamda suç sayılan ve korunan her şey on-line ortamda da korunmalı ve bunlar da suç olmalı.

Şu an Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda ek 4 madde kapsamında adli işlemlerin yapılmasıyla ilgili imkânımız bulunmakta ama başta Google, YouTube olmak üzere, Avustralya ve Fransa'da bu konuda bir adım ileriye giderek oradaki arama sonuçlarında çıkan yazılı görsel medyadan haberler dâhil olmak üzere... Şimdi, YouTube'da birçok video izleniyor, birçok video yükleniyor. Orada bu video sanat sahiplerine, eser sahiplerine Google kendince bir anlaşma yapıyor ve bunlara belirli ücretler ödüyor ama arama motorunda çıkma sonucunda ücret ödemeye ilgili dünyada çok fazla gelişme yoktu yakın zamana kadar. En son Avustralya ve Fransa'da ortaya çıktı ki medya kuruluşlarıyla bu büyük şirketler anlaşmalar yapıyor ve oradaki yazılı medyada olan haberlerin tıklanmasına göre o şirket kullanılmasıyla ilgili çok ciddi telif anlaşmaları yapıyor ama biz bu telif anlaşmalarının yapılmasıyla ilgili süreçleri takip etmekle beraber bunu eser sahiplerinin mevcut yasaların da çerçevesinde başta takip etmesi... Bunlarla ilgili bir sorun çıkması durumunda, burada bu dediğimiz şirketler artık muhataplık ilişkisi kurabilir durumdalar.

Bu muhataplık ilişkisi çerçevesinde haklarının ilk aşamada aranabileceğini düşünüyoruz ama önümüzdeki süreçte örneğin, dijital medya o kadar hızlı değişen bir şey ki şöyle söyleyeyim: Maç yayınları belirli bir ücret karşılığı ülkemizde izlenir ve bunun farklı yerlerde gösterilmesi belirli kurallara tabi çünkü onunla ilgili, işte, belirli bir ücret ödeniyor. O ücretin de karşılığını almak üzere vatandaşa satılıyor ama dijital ortamlarda bunun illegal yolla yayınlanması söz konusu. Yarım saat içerisinde, bir saat içerisinde maç başlıyor, doksan dakikada bitiyor. Bu kadar hızlı buna reaksiyon verecek şekilde de uygulamanın nasıl olacağıyla ilgili gerek biz gerek adli makamlar... Çünkü bizde bütün kurallar net Başkanım. Hâkimlik kararı olmadığı sürece, telif sahibi bile olsa biz gidip bunun kararını... Bu sistematığımız çerçevesinde hâkimlik kararı sonucunda bu kararlar verilmek zorunda. Ama doksan dakikalık bir ürün, eser düşünün; doksan dakika içerisinde tespit edeceksiniz, hâkimlik kararını vereceksiniz ve bunun uygulanmasını sağlayacaksınız. Çok hızlı bir uygulama gerektirmekte. Bütün bunları biz ilgili kurum kuruluşlarla da çalışıp ona göre bu işlerde daha hızlı, daha etkin bir şekilde, yine vatandaşın hakkını koruma noktasında nasıl ilerlenebileceği noktasında çalışmalarımıza devam ediyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ederiz Fatih Bey.

Şimdi, Ayhan Hocam söz istedi, sözü Ayhan Hocama vereceğim. Onursal Bey söz istedi, sonra ona söz vereceğim. Sırayla devam edeceğiz.

Buyurun Hocam.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, değerli misafirler, Sayın Bakan Yardımcım, değerli bürokratlar; hoş geldiniz.

Ben aslında şu “unutulma hakkı” konusunda yasa hazırlanırken de karşı çıkmıştım; kişisel olarak doğru bulmuyorum. “İnternette veya sosyal medyada yazılan her şey doğrudur.” anlamında söylemiyorum ama yazılı basında da benzer bir şey yok mu? Yani, bir şey yayınlandığı zaman öyle “unutulma hakkı” filan yok ancak tekdüz edebilirsiniz, o yazının doğru olmadığını söylersiniz ama bunu söylebilirsiniz. Yani, biz şimdi “İkinci Dünya Savaşı”nın hepsini silelim kayıtlardan, ‘Olmadı.’ diyelim.” diyebilir miyiz? Yani, bu şansımız yok. Belki dersiniz ki: “Bu, kişilere verilen bir hak.” Yani, biraz şey bir örnek ama Abdullah Öcalan’ın öyle bir hakkı olacak mı? Yani, bunun sınırlarını kim çizecek?

Şimdi, bunları belirlerken bir de hukukun hakikaten iyi çalıştığı bir ülkede yaşıyor olmamız lazım. Hukuk her gün değişik kararlar veriyor, Anayasa Mahkemesinin kararını tanımayan bir mahkememiz var yani. Böyle bir ülkede bu kadar yasal tedbirler aldığınız zaman kime, neye güveneceksiniz? Yani, Kore ve Çin gibi olmak istemiyoruz ama gücümüz kendi yazılımlarımızı geliştirecek kadar da, Çin kadar da kuvvetli olmadığı için bu sefer de yabancı firmalar üzerinde baskı kurarak bunları sağlamaya çalışıyoruz gibi bir düşüncem var. O yüzden, burada, toplumun genelini ikna ederek yapmak lazım bu işi; yani “Biz yaptık, oldu.” diye yaparsanız toplum ikna olmaz, ikna olmayınca da burada taraflı olduğunuz ortaya çıkar. Şu anki durumu da ben öyle görüyorum. Tabii, ben şey uzmanı değilim; tabii, ben bunun biraz daha teknik tarafıyla ilgiliyim, hukuki tarafıyla çok ilgili değilim ama siyasetçi olarak bunu da vatandaşın gözlemi olarak belirtmek istiyorum: Yani, hep iktidar tarafına yontacak bir keser olmasın bu sistem. Ben hesap verilebilirlik konusunda da haklı buluyorum ama işte, hukukumuzun oturmuş olması lazım.

Ben esasında burada, problemin biraz daha temeline inersen, teknik olarak altyapımız konusunda aslında Ulaştırma Bakanlığının yapması gereken çok iş olduğunu düşünüyorum. Türkiye’de fiber altyapısı yaklaşık 400 bin kilometre; bunu çok yükseltmemiz lazım, yetersiz. Benim evimde internet hızı 5 mbps’ye düşüyor, bunu kaç kere de belirttim ama daha iyisini yapamıyorlar maalesef. Bunları düzeltmemiz lazım, vatandaşa öncelikle hizmet vermemiz lazım. EBA’nın durumunu biliyoruz, öğrencilerin durumunu biliyoruz, altyapımız yetersiz. Altyapımız yetersiz ama yani, firmalarımız da iyi durumda değil ki. TÜRK TELEKOM için bir ara 30 milyar dolar değerden bahsediliyordu, sonra 18 milyar dolar oldu, sonra 6 milyar dolara özelleştirildi. Şu anda değeri nedir, bilmiyorum; Sayın Bakan Yardımcım daha iyi biliyordur herhâlde. Yani, borçlu; bankalar el koydu neredeyse. Turkcell benzer durumda. 18 milyar dolarla New York borsasına açıldık, şu anda Turkcell’in durumu nedir bilmiyorum ama belki 3-5 milyar dolar değeri vardır. Bu değer kayıplarına karşılık güzel bir altyapımız olsaydı o da yok. Yani, ben internette ders veremiyorum, öğrencilere görüntüleri kapatırmak zorunda kalıyorum; görüntüleri kapatırmazsam sesim gitmiyor yani böyle bir sıkıntı yaşıyoruz. Bu, Ankara’da oluyor. Başka yerlerde de -yani, bunu konuşmamda da söyledim- Gazi Teknokente elektrik kesiliyor. Gazi Üniversitesinin Teknoparkı Gölbaşı’nda, bunun elektriği kesiliyorsa yani bu altyapıyla biz nereye kadar gidebiliriz? Öncelikle altyapımızı şey yapmamız lazım ve kaynakları verimli kullanmamız lazım. Ben şu ana kadar verimli kullanmadığımızı düşünüyorum. Hem firmalarımız kaybetti hem vatandaşımız hizmet alamadı. Şu anki durumumuz maalesef böyle, inşallah bundan sonra iyi olacaktır. Yani, bunu şey olarak söylemiyorum. Bakanlığımızın, BTK Başkanlığımızın çok değerli çalışmaları var; kişilerle de çalıştık, benim de çalışmalarım oldu, biliyorsunuz, beraber BTK’nin Frekans Yönetim Sistemi’ni biz yazdık, bu tür şeylerimiz var ama keşke daha iyi olabilseydik.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Hocam, teşekkürler.

Buyurun Fatih Bey.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Değerli Başkanım, Kıymetli Hocam; çok teşekkür ediyoruz bu imkânı tanıdığımız için.

Öncelikle, “unutulma hakkı”ndan başlayacak olursak Hocam, “unutulma hakkı” Google’ın Avrupa Birliği vatandaşlarına tanıdığı olduğu, ülkemiz vatandaşlarına tanınamamış olduğu bir haktır.

İki: Biz niçin bu hakkı savunuyoruz? BTK Başkanlığımıza birçok örnek geliyor, birçok başvuru geliyor. En çarpıcı olanlarından bir tanesi, vatandaş başvuruyor, diyor ki: “Ben eşimle trafik kazası yaptım. Çocuğum 6 yaşındaydı. Trafik kazası yaptıktan sonra kendim hastanedeiyken eşimin bacağı kopmuş bir şekilde vefat etmiş olduğu görüntüler internette duruyor. Çocuğum büyüyor; büyüdüğü zaman internette benim, eşimin ismini arattığı zaman Google’da aramalarda annesinin cesedini, vefat etmiş vücudunu parçalanmış hâliyle görmesini istemiyorum.” Elimizdeki mevcut yasalarla ve görüşmelerle, Google’a bunu defaatle söylememize rağmen... “Ya, bakın, bu çok insani bir olay. Bu insani olay konusunda bize yardımcı olmanız ve bizim vatandaşımızın da Avrupa Birliği vatandaşlarına tanınan bu haktan yararlanmasını istiyoruz, çok net.” Bunda defalarca başvurmamıza rağmen ne yazık ki sonuç alamadık. Yani, tabii ki bir yasa yaptığınız zaman toplumun her kesimi tarafından kullanılacak ama bize yapılan başvuruların, BTK Başkanlığına yapılan başvuruların kahir ekseriyeti arama sonuçlarında... “Unutulma hakkı” da yani ismi “unutulma hakkı” ama böyle dijital mecra yazılan bir şeyin silinmesi diye bir şey mümkün değil Hocam, ben onu çok net söyleyeyim size. Ancak uzmanlık gerektiren... Uzman kişilerce siz “derin web” vesaire olmak üzere her türlü görüntüyü, vesaireyi internette bir yerlerde bulursunuz. Yani, erişim engeli olsa da, unutulma hakkı kullanılsa da bunun engellenmesi o anlamda pratik olarak mümkün değil ancak ortalama seviyede bu işleri bilen birisinin o çocuğun en azından belirli bir olgunluk yaşına gelene kadar annesinin o parçalanmış cesedinin görülmemesi için bize imkân sağlayan bir yasa. Gerçekten, hani, bizim motivasyonumuz ve bu yasayı bizim önermeyle ilgili... Yani, karşılaştığımız sorunlar noktasında biz bunu Meclisimize bildirdik, Meclisimiz de bunu irade olarak haklı gördü ve bununla ilgili yasalasın bizim çok... Gerçekten, bu anlamda, vatandaş mağduriyetini giderecek noktada kullanmış olduk. Yani, özellikle şu son değişikliklere bakacak olursak Hocam, hani, her kesimden vatandaşın, gerçekten yani Facebook’un, Instagram’ın Türkiye’de temsilci bulundurmasına ben kimsenin karşı çıkacağını düşünmüyorum ki bize, gene BTK’ye -burada birçok siyasi parti temsilcimiz de var, vekillerimiz var- her birimden ayırt etmeksizin bu noktada, bu yasanın uygulanmasıyla ilgili birçok talep gelmekte ve BTK bunların hiçbirini, nereden geldiğine bakmaksızın... Zaten bakamaz, öyle bir şeyi de yok ama hâkimlik kararı olan her şeyi, bu anlamda yasalarla çizilen sınırlar çerçevesinde uygulamakla yükümlü. Temsilci belirleme, Türkiye’nin verisinin Türkiye’de kalması, vatandaşın başvurusuna makul süre içerisinde cevap verilebilmesi, eğer bu cevabı vermiyorsa da bununla ilgili idari cezai yaptırım... Yani bu, gerçekten şu hâliyle her kesimden vatandaşın faydasına olduğu kanaatindeyim ben kişisel olarak ve biz o amaçla düzenlemeyi yaptık.

Altyapı noktasında da özellikle birçok kıyaslama var; o, birçok kıyaslamaya göre tabii ki belirli hedeflerimiz var, ulusal geniş bant planı var, 2023 yılında her eve geniş bandın 100 megabit seviyelerine ulaştırılmasıyla ilgili hedef var.

Onursal Bey birazdan söz alacak ama ortalama hızın düşük olmasıyla ilgili şöyle bir şeyimiz var Hocam: Adil kullanım kotası vardı, üç sene öncesine kadar çokça tartışıldı. BTK bunun geçişinin çok kolay olmayacağını düşünerek -benim de Başkanlığım döneminde- şöyle bir yıl ötesini de göstererek “Niye bu çok hızlı olmuyor?” diyerek çok güzel bir uygulama yaptı. Ve şunu sizlerle çok net paylaşabilirim ki o adil kullanım kotasının olmaması, özellikle pandemi döneminde vatandaşın sınırsız interneti uygun fiyatla -nispeten bu kıyas edilebilir, Avrupa ülkeleriyle karşılaştırılır, başka yerle karşılaştırılır- almasını sağladı. Ama operatörlerin elinde üst paketi satabilmeyle ilgili tek bir seçenek

kaldı, o da hızın daha yüksek fiyatla satılabilmesi. Ama biz diyoruz ki mobil hızlarda -birçok vekilimiz var, buradan girelim- ortalama 50'ler, 60'ları sağlayabiliyor durumdayız, mobil hızlarımızı çok daha hızlı sağlayabiliyoruz. Sabitte de -şimdi, ben esasında o konularla da bayağı ilgiliyim, Komisyonun vaktini çok almak istemem ama- ana hat ve baz istasyonu noktasında fiber gitmeyen baz istasyonu yok ki bu ağırlıkla mobil şebekeden o hizmeti verebilirsiniz. Ülkelerin geniş bant tanımı sabit-mobil ayrımı yapılmadan verilmekte ve o ortalama hıza bakılmakta. Bu noktada, 4.5G hizmetinde dünya ortalamalarına baktığımız zaman mobilde hızımızın azımsanmayacak derecede iyi olduğunu görüyoruz ama fiberde şöyle bir şey var: Saha dolabı dediğimiz, ağırlıklı TÜRK TELEKOM'un olan ve her mahallede yaklaşık 300-400 metre uzaklıkta olan saha dolaplarına fiberin gitmesiyle ilgili dönüşüm bu yıl yüzde 90'ın üzerinde tamamlanmış olacak. Yani saha dolaplarına bakır değil, fiber gidiyor olacak. FTTC yetmiyor. Niye? Saha dolabına -çok teknik giriyorum, kusura bakmayın ama buna izninizle cevap vereceğim Hocam- olan uzaklığınıza bağlı olarak... Bakırın belirli bir kapasitesi var. Esasında bakır şebekede saha dolabına yaklaşık 100 metre kadar mesafedeyseniz 100 megabit hız alabilirsiniz Hocam. Öncelik neydi? Bütün saha dolaplarının fiber olması ve bu sene bu tamamlanacak ama yetmez. Evlerde yetmiyor Hocam. Birçoğumuz sitelerde oturuyoruz, sitelerde oturmayanlar var. Altyapı sitenin içerisinde de dışarıdan kabloyla gitmeyecek şekilde BTK Tesis Yönetmeliği yayınlandı ve dedi ki: "Yeni yapılan her konutta daireye kadar fiberi konut yapılırken koyacaksınız." Yapmadığımız zaman sonradan çok daha fazla maliyet... Önümüzdeki süreçte de 2023'te 100 megabit her haneye olabilecek şekilde çalışmalar devam ediyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Biz teşekkür ederiz, çok ayrıntılı bir açıklama oldu.

Onursal Bey, buyurun.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

"Hoş geldiniz." diyorum öncelikle.

Ben ayrıca Sayın Bakan Yardımcımızın gelmiş olmasından çok memnunum çünkü şöyle bir zorluğu var Türkiye'nin: Şimdi, Ulaştırma Bakanlığımız var, Ulaştırma Bakanlığımız yol yapıyor, köprü yapıyor, kanal yapıyor, denizciliği yönetiyor, tali bir iş olarak da bir yandan da teknolojiye yatırım yapmaya çalışıyor, altyapıya yatırım yapmaya çalışıyor. Bunun için, bir kere, bu işe bakımımızda temel bir sorun olduğunu düşünüyorum ben. Bunun niye tek merkezde toplandığıyla ilgili benim de fikirlerim var ama bugünün konusu değil, o daha detaylı konuşulması gereken bir konu. Tabii, böyle olunca da çağın biraz gerisinde kalmamıza şaşırmıyorum yani bir taraftan bu yatırımlarda. Altyapı meselesine geleceğim ama önce Dijital Mecralar Komisyonunun gündemindeki konular çok daha önemli. Sunum için teşekkür ederim. Biraz önce baktım, özellikle bu OTT ayrımını yapmışsınız orada, bize bilgilendirmede, bu paylaştığınız sunumda.

Şöyle bir sorulumuz var: 5651 sayılı Kanun oluşurken -Komisyondan da bazı arkadaşlarımız var- hep birlikte çok uzun konuşmalar yaptık. Tabii, gönül isterdi ki -bu Komisyon kurulmuştu o zaman- Komisyon oluşsun, hep birlikte konuşalım, eksikleri tamamlayalım, ondan sonra 5651'i tekrar düzenleyelim. Geçen haftalarda karşılaştığımız veri güvenliği gibi sorunların da önüne geçelim isterdik yani bence burası çok önemliydi. Eğer biz kendi Kişisel Veri Kanunu'muzun düzenlenmesi noktasında, işte Avrupa'da bu sorunlar olmuyor da bizde oluyor tarafına baktığımız zaman, Adalet ve Kalkınma Partisinin On Birinci Kalkınma Planı'nda da net bir şekilde var ki GDPR'a uygun hâle getirilmesi bizim Veri Kanunu'muzun; bunu kendisi yazmış zaten On Birinci Kalkınma Planı'na 2023 hedefi olarak.

Buradan baktığımızda eğer bu Komisyon yaz boyu çalışsaydı... Çünkü biz hevesliyiz gerçekten, herkese, Komisyondaki arkadaşlarımıza da çok teşekkür ediyorum. Herhangi bir kriz noktasında herkes işini gücünü bırakıyor, geliyor. Bir de Türkiye'ye örnek olacak bir süreç de yaşandı. Bütün partiler, Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, İYİ PARTİ, HDP WhatsApp'a karşı, Türkiye'de kişisel verilerin korunması noktasında aslında önemli bir duruş sergiledi, birlikte basın açıklaması yapabildik. Bence bu çok değerli bir süreçti. Bu şekilde bir çalışma yapıp aslında düzenlemelerimizi yapsaydık eminim ki bugünkü tartışmaların büyük bir kısmından da kurtulmuş olurduk çünkü ortak akıldan her zaman hayır geleceğini düşünüyorum ben.

Tabii, bu işin teknik meseleleri var, Bakanımız anlattı, çok güzel; aile kaza yaptığı zaman "Eşimin fotoğrafı kalmasın." diyor. Ben de aynı fikirdeyim, kalmasın zaten ama bir yandan da siyasetçiler var, toplumun ön planına çıkmış insanlar var. Bizler bu hırkayı üzerimize giydiğimiz zaman diyoruz ki: Artık biz eleştirilebiliriz. Bizim artık daha dikkatli yaşamamız gerekiyor. Biraz buralardan bakmak gerekiyor. Yoksa kimse küfrü, hakareti, birinin ailesine yapılacak bir saldırıyı, çocuklarımızın psikolojisini etkileyecek, toplum psikolojisini etkileyecek bir görüntüyü kabul etmez ama işin merkezine baktığımız zaman bir yandan da toplumun önüne çıkmış siyasetçiler var, bunlara da kesinlikle hakaret edilmesin ama eleştiri sınırları çok önemli. Bunun yanında biz hiçbir sosyal medya kuruluşunun savunucusu değiliz Cumhuriyet Halk Partisi olarak; biz ifade özgürlüğünün savunucusuyuz, biz haber alma özgürlüğünün savunucusuyuz, biz internete erişim özgürlüğünün savunucusuyuz, aynı zaman da kişinin hak ve hürriyetlerinin korunmasının savunucusuyuz. Bu çerçevede bakıyoruz bu meseleye. Buradan baktığımız zaman mesela Twitter'a bakıyoruz, Twitter'da şeffaflık raporları yayınlanıyor, Sayın Bakanımız da çok yakından takip ediyordur. 2012'den 2020'nin ilk altıncı ayına kadar açıklanan raporda Türkiye 45.776 taleple 1'inci sırada bu noktada. Ben şunu sormak istiyorum: Twitter Türkiye temsilciliğini açtığı zaman mesela Sözcü gazetesini kapatmak zorunda yani Sözcü gazetesinin hesabını kapatmak zorunda, Birgün gazetesini de kapatmak zorunda, hepimizin izlediği, zaman zaman da "Ya, bu İsmail Saymaz da doğru şeyler söylüyor." dediği İsmail Saymaz'ın da hesabını kapatmak zorunda temsilciliği açtığı zaman. Böyle bir silsile önünde duruyor. Belki bunun dışında, tabii, çok sıkıntılı durumlar da vardır, ben biraz daha ayırarak söylemek istedim. Sözcü gazetesi hepimizin dönem dönem takdir ettiği yazıları yazıyor, görüyoruz Türkiye'de haber alma özgürlüğü noktasında. Bunların Twitter hesaplarının kapatılması gerekiyor mesela. Bir yandan kolektif hafıza ve unutulma hakkı dedik, çok önemli bir şey, sayın hocama teşekkür ediyorum. Şimdi, toplumun önüne çıkmış insanlar var. Murat Ağırel hileli et satışıyla ilgili bir haber yapıyor, engelleniyor bu haber. Niye? Sulh ceza hâkimlerinin tavırlarıyla engelleniyor.

Ravza Hanım burada yok, onun için kendisi daha açıklardı. Şimdi, Ravza Hanım'la ilgili bir karar almış bir hâkim. Tabii, gazeteler de üzerine gitmişler, demiş ki: "Bu karar doğru değil." Hâkim bir karar daha aldırılmış, o haberlerin hepsine erişimi engellemiş. Bu arada Ravza Hanım'a hakaret eden biri var, o kişi beraat ediyor, sonrasında da haberler çıkıyor basında, hâkim de haberlere erişimi engelliyor, kendisi başvuruyor ya da işte, Adalet ve Kalkınma Partisinin gençlik kolları başkanı Urfa'da bir açıklama yapıyor, kötü bir açıklama, insanlarımızı aşağılayan bir açıklama, sonra bir karar alıyor, engelliyor erişimi ya da tecavüzcü, tacizci bir güreşçi bir suç işlemiş, bu suçunu unutturmaya çalışıyor. Burada hassas bir denge var, Türkiye'de de şöyle bir gerçeklik var, bu haftada da çok öne çıktı: Özellikle sulh ceza hâkimleri bir partinin bir gençlik kollarından, ilçe yöneticilerinden, il yöneticilerinden oluşmaya başlayınca partili olmuş oluyor yani Adalet ve Kalkınma Partili ya da partizan tavırlara bürünüyorlar. Bu da aslında, Türkiye'de, bence, sizin bu ideal olarak anlattığınız sistemin bozulmasına sebep oluyor. Yani "hak, hukuk, adalet" dediğimiz noktada yaşanan dezenformasyon sizin bu ideal olarak anlattığınız sistemin çalışmasını engelliyor. Yani şimdi ikimiz de ekstrem örnekler anlatırsak işte Sayın Bakanım

bir ekstrem örnek verir, der ki: “Ben başına bir şey gelen aileyi korumaya çalışıyorum.” Çok haklı, hep birlikte onu koruyalım. Ama ben de bir siyasetçiye en ufak bir eleştiriyi hakaret olarak algılayıp ceza veren, bu ülkede öğrencileri sabahın köründe gözaltına alan anlayışı ortaya koyarım ve böyle bir çatışma düzenine çeviririz.

Biz, bu yasa oluşurken ilk oluşumuna aslında biz katkı sunamadık, o zaman da çok enteresan bir süreç var 2010 yılından önce. Ulaştırma Bakanlığı çok iyi bir çalışma yapmış, gerçekten takdir ettim, üniversiteleri dinlemiş, sivil toplum örgütlerini dinlemiş ama yasa nasıl yasalaşmış, bakabildiniz mi, bilmiyorum. Adalet Bakanlığından ayrı bir yasa gelmiş, Ulaştırma Bakanlığı baypas edilmiş, Adalet Bakanlığından gelen yasa, yasalaşmış, geçmiş. Tarihte de aslında 5651 ilk böyle şekilleniyor. Zaten, ikinci şekillenmesi sürecinde muhalefet yok sayıldı yani önce Meclis Başkanlığına sunuldu, sonra bize gelindi, Sayın Lütfi Elvan vardı –şu an Bakanımız- grup başkan vekilleri vardı, partilerin temsilcileri vardı. Biz de muhalefet partileri olarak dedik ki: “Ya, bize sormadınız, bari bu sürecin yönetimine katkı sunmamıza izin verin.” Noktasına, virgülüne dokunmadılar Komisyondan geçene kadar bütün eleştirilerimize rağmen. Hatta, içimde hâlâ bir üzüntüdür, Zeynep kardeşimle de böyle küçük bir atışmamız oldu, aslında birbirimizi de hiç tanımadığımız bir süreçten, sonra giderdik o boşlukları. Orada şunu gördük: Muhalefeti tanımayan, noktaya, virgüle dokundurtmayan anlayış Meclise getirdi, Mecliste birkaç düzenleme yaptınız, cezayı 30 milyondan 10 milyona doğru geri çektiniz, ondan sonra da birkaç işte, verilerin mesela teknik olarak zaten yerelleştirilemeyeceğini –Sayın Bakanımız da hâkim konuya, biliyor- gördükleri için orada küçük bir değişiklik yapıldı “çalıştırılacak” denildi yerelleşmesiyle ilgili. Mesela, orayı da ayrıca tartışmak gerekiyor. Niye Türkiye burada çekim merkezi olamıyor? Bence burada da en önemli mesele, hukukun düzgün çalışmıyor olması yani adaletin ülkede sağlanamıyor olması en temel sorunlardan biri. Tabii ki enerji maliyetleri de bunun bir ayağı, iklim dengesi de bunun bir ayağı, belki bu firmaların siyasi duruşları da bu meselenin bir ayağıdır ama işin özüne bakıldığı zaman, biz şartları sağlayıp da “Niye gelmiyorsunuz buraya?” da diyemiyoruz, böyle de bir zorluğumuz var.

Bir de bu siber güvenlik meselesi öyle ciddi bir mesele ki yani “verilerin yerelleştirilmesi” diyoruz ama biz kendi yerelde tuttuğumuz verilere ne kadar sahip çıkabiliyoruz, bunu da ayrıca bir tartışmak gerekiyor. Yani MERNİS sisteminin, e-nabız sistemimizin, buradaki verilerin korunması noktasındaki tavrımız nedir, bunu da iyi değerlendirmek gerekiyor diye düşünüyorum.

Tabii, internet meselesine, altyapı meselesine geldiğimiz zaman orası böyle saatlerce konuşacağımız bir mesele ama konunun muhataplarını bulmuş olmak çok değerli. Bizim, bir kere, serzenişimizin temelinde şu var: TÜRK TELEKOM 2006 yılında satıldığında bu ülkenin 150 bin kilometre fiber optiği vardı, 150 bin kilometre. İşte şu an TÜRK TELEKOM’un geldiği noktayı hepimiz biliyoruz. Şu an TÜRK TELEKOM kimin arkadaşlar?

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Bankaların.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Bankaların, kesinlikle.

Peki, nasıl oldu da bankaların eline düştü TÜRK TELEKOM? Yani hepimizin incelemesi ve buradaki yanlışları görmesi gerekiyor çünkü Türkiye’nin göz bebeği bir kuruluştu TÜRK TELEKOM satıldığı zaman. İşte, altyapının hâkim ortağıydı, işte hâlâ altın hisseyle devletimizin bir gücü de var orada. Bu, altyapının geliştirilmesinde de çok büyük fırsatlar olabilir. Binaları vardı, binlerce çalışanı vardı ama geldiğimiz noktada Türkiye’nin 400 bin kilometre fiber optiği var.

Bir diğer açıdan baktığımızda, Sayın Cumhurbaşkanının da yanıltıldığını düşünüyorum ben bu noktada, bunu da söyleyeyim Sayın Bakanım. Malatya’da, benim de memleketimde Sayın Cumhurbaşkanı çıktı, oradaki geniş banttan bahsetti. Siz de biliyorsunuz ki geniş bant dünyada artık

bir realite durumuna gelmiş durumda ve “geniş bant” dediğimiz zaman evimize, iş yerimize gelen sabit interneti kabul ediyor dünya literatürü, tabii, farklı görüşler olabilir. Mobil, daha farklı bir mesele. Mobili eklediğimiz zaman... Ben şimdi size 15 milyon fiber geniş bant abonemiz var diyeceğim, siz de bana diyeceksiniz ki: “Onursal Bey, 60 milyon da mobil abonesi var.” diyeceksiniz ama bu mesele, yine dediğim gibi, böyle, bu iki bakış açısıyla çözülemez çünkü gerçekliği şu: Şu an hepimiz evlerimizde on-line toplantılara katılıyoruz, hepimizin çocukları -3 yaşındaki, 4 yaşındaki çocuğumuz da dâhil- on-line eğitime katılıyor, eşlerimiz de evden on-line toplantıya katılıyor. Meclis dâhil... Ben Meclisten bazen on-line toplantıya katılıyorum, katılamıyorum. Haksızsam “Haksızsın Onursal.” deyin. Şunu söyleyeyim, yanlış anlaşılmasın, CHP Genel Merkezinde de aynı sorunu yaşıyoruz yani bu genel bir problem çünkü. Benim evimde bir operatörün fiberi var, birininkinin yok. İstanbul Ataşehir bu söylediğim yer, çok uzağa gitmeyin.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Onursal Bey, bir ricada bulunsam Vekilim.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Tabii, buyurun.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Toparlasak, diğer arkadaşlar da söz alacaklar, pandemi...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Zamanımız var Sayın Başkanım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Zaman var, benim açımdan da zaman var ama pandemi açısından zaman yok.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Toparlarım Başkanım, camları açtıralım isterseniz, biraz daha rahat çalışırız.

Baştan bir süre sınırlaması koysaydınız ben de ona riayet ederdim, konuşmamı da ona göre şey yapardım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ben, milletvekillerimize süre sınırlaması konulmasını doğru bulmuyorum. Zaten, konuşabilirsiniz, toparlamak kaydıyla, ricamdır.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Tabii, tabii. Zaten, yavaş yavaş sonuna doğru geliyorum.

Tabii, insicamımı da bozdunuz Sayın Başkanım ama devam edeyim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Estağfurullah, öyle değil.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – İstanbul’un göbeğinde Ataşehir’de TELEKOM’u arayıp birisi “Ben evime İnternet bağlatmak istiyorum.” dediği zaman bu büyük kuruluşa, diyorlar ki: “Portta yer yok, başka bir firmaya başvurun.” Böyle sorunlar var. Yani bunlar yaşanan, bize gelen, halktan gelen şikâyetler, bunların hepsi gerçek, yaşanmış meseleler.

EBA’ya bağlanma sürecini tamamen ayrı tutuyorum, bir FATİH Projesi meselesi var, Başkanım kızıyor, bir de oraya girip yormayayım.

Türkiye’deki bütün okullara fiber altyapı götürüleceği bu seviyede söylendi. Sayın Bakanım burada. Kaçına götürülebilmiş, kendisi de açıklar. Zaten, Millî Eğitim Bakanlığının internet sitesinde çok açık bir şekilde görülüyor yani yarisına bile ulaştırılamamış durumda. Bu olan fiber hat da ana omurgada var, ana omurgalar oluşuyor. Değerli bir adım, yapalım ama Gana’nın da gerisinde kalmayalım. Ben burada ayrılıkçı, Gana’yı ötekileştiren bir anlayışla da söylemiyorum ama Gana’da 600 bin kilometre fiber varsa Türkiye de Gana’nın gerisinde de kalmasın bu noktada. Yani ben bunu Türkiye’de yaşayan bir vatandaş olarak içime sindiremiyorum. Bizim vizyonumuz çok ayrı, gelmek istediğimiz yer çok ayrı. Bu noktada, bu farkımızı da hissettirmemiz gerekiyor.

İşte, EBA sisteminden bahsediyoruz. Esenyurt’da bir çocuk, babasıyla birlikte çatıya çıkıyor. Niye çatıya çıkıyor, biliyor musunuz? Kendi evinin önüne internet altyapısı gelmiyor, yan komşudan çatıdan kabloyla internet alacaklar, düşüp hayatını kaybediyor. Bu çok önemli bir mesele. Bu, Türkiye’nin en ücra köşesinde değil, İstanbul Esenyurt’ta bir mesele. Bunları gördüğümüz zaman bizim de bu meselelere daha sıkı sarılmamız gerekiyor. “Buradan nereye geleceksin?” dersanız, bir yere daha geleceğim. “Dijital dönüşüm” diyoruz, çok önemli, bence mega projemiz olması gereken bir mesele. Yani bugün gençlere sorsanız “mega proje” deseniz herhâlde “dijitalleşme” derler, kanaldan manaldan bahsetmezler ama Ulaştırma Bakanlığı hep kanal işi yaptığı için almış orada kanal meselelerine.

“Dijitalleşme” diyoruz. Geçen hafta İktisadi Organize Sanayi Bölgesinden sanayicilerle buluştuk, ben de onlara KOBİ’lerin dijitalleşmesiyle ilgili bir şeyler anlattım. Şöyle bir geri bildirim aldım: “Ya, biz önce yeterli seviyede internet alamıyoruz ki şirketlerimize siz bize dijitalleşmeden bahsediyorsunuz Onursal Bey.” dediler. Burası da İktisadi Organize Sanayi Bölgesi, başka bir yerden bahsetmiyorum. Bunların hepsini birleştirdiğimiz zaman BTK aslında çok büyük bir kurul ve yanlış biliyorsam düzeltsinler ama Türkiye’de en çok vergi toplayan kurullardan da biri, hepsinin katbekatını topluyor. Dönüp bakıyoruz, diğer taraftan, işte internet altyapımız eksik. Bu, eğitim sistemimizi etkiliyor. Bu, Türkiye’deki hak eşitsizliğine sebep oluyor. Dünyanın her yerinde internet, teknoloji hak eşitsizliklerini ortadan kaldırırken Türkiye’de daha büyük bir hak eşitsizliğinin ortaya çıkmasına yani İstanbul’daki bir öğrenci ile Malatya’daki bir öğrencinin uçurum kadar farklı eğitim almasına sebep oluyor bir taraftan. Onun için, BTK’nin, Ulaştırma Bakanlığımızın bu noktalarda yatırımlarını güçlendirmesi gerekiyor. Evrensel Hizmet Fonu var. Milyarlarca lira toplantı Evrensel Hizmet Fonu’nda. Bu fon yine aslında Türkiye’de eşitsizliklerin ortadan kaldırılması için kullanılacaktı. Çeşitli çalışmalar yapılmış. İşte, FATİH Projesi’nde kullanılacaktı, 10 milyon tablet dağıtılacaktı. FATİH Projesi’nin finansmanında da kullanıldı, biliyorum. 1 milyon 437 bin tablet dağıtılmış, nerede olduğu belli değil bu tabletlerin. Okullardaki internet sorunları ayrı bir mesele.

Bunların hepsini toparladığımız zaman tabii ki kimse Türkiye’de temsilcilik açılmasının teknik olarak sorunlu olduğunu düşünmüyor ama işi birazcık realiteye çevirdiğimiz zaman bakıyoruz, işte 2015 seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi biraz geriye düştü, o zamanın Gençlik Kolları Genel Başkanı, sonra -birlikte de vekillik yaptık- Gençlik ve Spor Bakan Yardımcılığı yaptı, sonra da ödüllendirildi, Abdurrahim Boynukalın, gitti Hürriyet gazetesinin kapısında camını çerçevesini kırdı. İşte, Sputnik yazarları daha bu yasa konuşulurken tehdit edildi. Orhan Uğuroğlu -iki hafta olmadı daha- tartaklandı ya da işte, diğer gazetecileri söylemek isterim.

Türkiye’de bizim korkumuz şu: Bu yapılarla gelecekte sosyal medyanın Alo Fatihleri mi yaratılmaya çalışılıyor; bizim temel çekincemiz burada oluşuyor. Yoksa teknik olarak dünyadaki örnekleri açısından bizim bir eleştirimiz yok ama bunu bir de realiteye çevirdiğimiz zaman, Türkiye’deki hukukta alınan kararları gördüğümüz zaman, hukuktaki yükselme hızlarını, liyakatin göz önünde bulundurulmadığını gördüğümüz zaman iki eleştirimizi çok net bir şekilde yapmak isterim: Yine, birinci eleştirimiz, Türkiye’de bu sistemler kurulurken tarafsızlığın, ifade özgürlüğünün, internete erişim özgürlüğünün önüne geçilme gibi bir durumla karşı karşıya kalabiliriz. İkinci noktası da biraz önce söylediğimiz altyapı meseleleri; bundan kaynaklı olarak da geri kalmışlık. Asıl mesele, sansür uygulamak, işte, temsilcilik açtırmak bunlar değil, yerelimizde kendi sosyal medya kuruluşlarımızı inşa etmek ve bunu dünya modeliyle yapıyor muyuz, dünyaya duyurabiliyor muyuz? İşte, Peak Games diye bir firma Türkiye’nin ilk “unicorn”u oldu, hepimizin gururu oldu. Kim buna itiraz etti? Hepimiz mutlu olduk, dedik ki Türkiye’den bir “unicorn” 1 milyar değerinde üstünde bir firma çıktı dedik ve mutlu olduk. İstiyoruz ki bunların sayısı artsın. Evet, belki dünyanın belli oyuncularını ortaya çıkmış. İşte, biz Intel’le yarışan bir işlemci üretmek zorunda değiliz belki ama otomasyon sisteminde, daha doğrusu

otonom araçlarda kullanılabilen bir yazılım sistemi geliştirebilecek altyapımız var, bizim gençlerimizin böyle bir enerjisi var, böyle bir birikim onlara oluşturulabilir. Biz bu bütçelerin, bu enerjinin buraya yatırılması, buraya yönlendirilmesi taraftarıyız. Bunu sansürle, “Ahmet bana Twitter’da bunu yazmış, Mehmet bunu yazmış. Aman, cezalandırılın. Aman A partisi orada çok görünmesin, B partisi burada çok görünmesin.” mantığıyla yaparsak olan Türkiye’nin geleceğine oluyor, bizim geleceğimize oluyor. Görüyoruz, işte, nasıl bütün verilerde adım adım geriye düştüğümüzü, Freedom House verilerinde nasıl interneti özgür olmayan bir ülke olduğumuzu. Biz hızlıca bu algıyı değiştirmeliyiz diyorum.

Şunu da açık söylüyorum: Yeter ki altyapı geliştirilecek, bu ülkenin çocuklarının geleceğine katkı sunacak bir iş olsun; biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak her zaman elimizi taşın altına koymaya hazırız. Genel Başkanımız defalarca “Eğer eğitimle ilgili sorun varsa benim 11 büyükşehrim var, söyleyin, biz yapalım yatırımı.” dedi. Bu sözümüzün de hâlâ arkasındayız.

Teşekkür ediyorum bugün buraya geldiğiniz için Sayın Bakanım.

Sizlere de beni sabırla dinlediğiniz için çok teşekkür ederim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, teşekkür ederiz Onursal Bey.

Sayın Bakanım, arkadaşlar söz istiyorlar, artık soruları alıp sizden onlara toplu olarak cevap vermenizi rica edeceğiz.

Şimdi, Onursal Bey’in tabii söylediği önemli hususlar var, teşekkür etti, biz de kendisine teşekkür ediyoruz. Ama Voltaire’in meşhur bir sözü var, diyor ki: “Söz söyleme hakkınızı sonuna kadar savunuyorum ama söylediklerinizin hiçbirine katılmıyorum.” Yani bu karşılıklı siyasi bir polemik meselesine dönsün istemem. Burada hani partilerimiz, eyvallah, bu dijital alan, partilerüstü bir alanda işte, bunu konuşuyoruz, şu eksik, bu eksik; bunları Meclis kürsüsünde de konuşuruz, burada da konuşuruz yeri gelirse ama yaşananlar da ortada.

Şimdi, ben bir pozitif ayrımcılık yapıp müsaadenizle sözü Zeynep Hanım’a vereceğim.

Buyurun Vekilim.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, ben de Değerli Bakan Yardımcım ve çok değerli bürokratlar; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, bizim 5651 sayılı Kanun’da yaptığımız değişikliği, burada tekraren zaten pek çok şeyi konuştuk, bu hususa ilişkin konuşmaları tekrar etmek niyetinde değilim. Dolayısıyla bu alana ilk etapta odaklanmamak niyetindeyim fakat ifade özgürlüğünden bahsettik. Benim aklıma hep şu geliyor ifade özgürlüğü dediğimizde, ki dünyadaki genel tartışmaların da bu mecraaya kanalize olduğunu görüyoruz: Şu an ülkelerin siyasetleri belirlenirken hâlihazırdaki sosyal ağ sağlayıcılarının bir tekel pozisyonuna itiliyor olması ülkeleri, egemen devletleri ciddi anlamda kaygılandırıyor. Bu bize mahsus bir kaygı değil. Ben burada Türkiye’nin kaygısını dillendiriyor değilim, dünyadaki olan biteni bir durum tespiti olarak aktarmak niyetindeyim. Hem Amerikan Temsilciler Meclisinde yayımlanan antitröste ilişkin rapor hem de Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinde hâlihazırdaki sosyal ağ sağlayıcılarının tekel çağrışımı yapan görüntüsünün ilerleyen süreçlerde ve buradaki algoritmaların aslında topluma ve toplum psikolojisine etkisini değerlendiren raporların, işte, demokrasilerin geleceği noktasında egemen devletler bakımından bir kaygı oluşturduğunu ifade etmem gerekir, dolayısıyla bu bize mahsus bir durum değil. Bir ifade özgürlüğünden bahsedeceksek şayet burada tekel görüntüsü oluşan bir haberleşme aksamının ilerleyen süreçte ifade özgürlüğüne nasıl dokunacağına dair bir tartışma

konusu bizi bekliyor olacak. Dolayısıyla biz buna ilişkin nasıl pozisyon takınacağız ve bu noktada vatandaşlarımızın haberleşme kanallarını çeşitlendirmek adına bize düşen nedir; bence tartışmamız gereken hususlardan biri bu.

Geçenlerde, malumunuz olduğu üzere, WhatsApp'ın almış olduğu, daha doğrusu aslında bir dayatma mahiyetinde sunulan metni hepimiz gördük ve bu noktada vatandaşlarımızın aslında bilinç seviyesinin ne kadar artmış olduğunu da gördük, kaygı eşiğinin ne kadar artmış olduğunu da gördük ve buradaki bu kaygı eşiğinden hareketle, ben burada bütün üyelerimize teşekkür ediyorum, hakikaten burada “Vatandaşlarımızın kişisel verisi her şeyden ötedir.” denilerek ortak bir bildiri zaten yayımladık. Vatandaşlarımızın burada böyle bir kaygısı varken küresel şirketlerin vatandaşlarımıza böyle bir dayatma metni sunmamaları hususunda ortak bir karar alabildiğimizi gördük. Ben bunu çok değerli bulduğumu bir kere daha ifade etmek isterim. Yine, bu tekel mantıkla mücadele etmek adına da önemli bir adımdı ve o sürecin bize gösterdiği çok değerli bir diğer husus daha vardı; o da bizim yerli ve millî uygulamalarımızın sayısı yani alternatiflerin sayısı. Çünkü ifade özgürlüğünden bahsediyorsak vatandaşlarımızın bu noktada farklı kanallara, mecralara da sahip olabilmeleri önemli. Biz işte, orada -burada marka ismi her ne kadar kullanmak istemesem de- BİP'in, Telegram'ın, belki Signal'in vesair farklı mecraların farkına vardık ya da işte, Twitter söz konusu olduğunda onun muadili Yaay, işte, yerli uygulamaların bu noktada ne kadar önemli olduğunu fark etmiş olduk ya da bir arama motorundan bahsediyorsak, mailden bahsediyorsak iyi ki dedik bir Yaani'miz var. Dolayısıyla burada kimin tarafından geliştirildiğine bakılmaksızın bizim sunucuları ülkemiz içerisinde belirli noktalarda bulunan, ülkemiz içerisinde belirli noktalarda vatandaşımızın hukukunu savunabileceğimiz mekanizmaları oluşturmuş şirketlerle yolumuza devam ediyor olmanın vatandaşımız açısından her zaman için daha uygun olduğu kanaatindeyiz. Çünkü bir kere, burada herhangi bir yargısal süreç işletildiğinde, ki yargılamada sürenin ne kadar önemli olduğunu her birimiz biliyoruz, burada “apostille”le yurt dışına gönderdim, oradan cevap verildi, o bir şekilde geri döndü, bu esnada o veri milyonlarca kere kopyalandı ve vatandaşımızın hakkı milyonlarca kere ihlal edilmiş oldu. Dolayısıyla böyle bir şeye mahal vermemek adına burada bir başvuru mekanizmasının geliştirilmesi meselesi önemliydi. Temsilcilikleri de bu bağlamda görüyorum, bu bağlamda değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ve bu noktada -az evvel aslında belirtilmiş oldu- işte, şu temsilcilik atandığında şurası kapanacak, burası kapanacak; böyle bir durum tabii ki söz konusu değil. Biz çok net bir şekilde Avrupa'daki düzenlemeyi buraya getirmiş olduk. Yani biz burada şunu temsilci atayayım, bunu temsilci atayayım, şöyle biri olsun, böyle biri olsun gibi bir çerçeve belirlemedik kanunu yaparken. Biz sadece Avrupa'da ne varsa bu noktada vatandaşlarımızın hukukunu korumak açısından Türkiye'de de o olsun dedik ve bunu bir müeyyideyle desteklememiz gerekiyordu, ki bu düzenlemenin de aslında isabetli olduğu işte, Facebook'un, Instagram'ın yani daha doğrusu Twitter ve Pinterest dışındaki sosyal ağ sağlayıcılarının buraya temsilci atamasıyla ortaya çıkmış oldu. Burada sakıncalı herhangi bir durum olsaydı zaten böyle bir yola gitmezlerdi. Dolayısıyla aslında bizim yaptığımız yasal düzenlemenin ne kadar isabetli olduğunu bu vesileyle görmüş olduk.

Tabii, burada bizim temsilcilik meselesi ile sansür meselesinin aynı cümle içerisinde bir araya getirilmesini hiç doğru bulmadığımı ifade etmek isterim. Çünkü burada temsilci atadığımız takdirde...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Bana cevap hakkı doğar ama bakın.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Ben burada...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Bende hepsinin bir argümanı var, bana cevap veriyorsun.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Cevap hakkı... İşte, sizin de dediklerinizden... Şöyle...

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Hepimize cevap verme hakkı doğdu. Böyle bir şey olur mu?

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Arkadaşlar, bir dakika...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – “Onursal ağabey” diyorum müsaadenizle.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Zeynep Hanım, tamamlamanızı rica ediyorum.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Tamam, tamamlıyorum Sayın Başkanım.

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Biz de cevap verelim o zaman.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Ver ver.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Bir dakika arkadaşlar...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Bir kere, ben açıkçası polemik oluşturmamak adına kelimelerimi mümkün olduğunca dikkatli seçiyorum fakat şunu ifade edeyim: Burada eğer sarıh bir şekilde bir şeyler ifade ediliyorsa benim de buna katılmadığımı ifade etmem gerekir. Yani burada bir temsilcilik atandığı zaman, biz orada bir temsilcinin nasıl olması gerektiğine ilişkin herhangi bir belirleme yapmamışken bunun sansürcülükle eş zeminde tutulması “Bizim vatandaşımızın hukukunu korumak adına o zaman nasıl bir mekanizma geliştireceğiz? Nasıl bir alternatif sunuyoruz bu meseleye?” sorusunu sormamı gerektiriyor.

Fırsat eşitliği meselesini önemsiyorum altyapı hususunda. Zaten biz de bu hususa ilişkin olarak çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Burada gerek Bakan Yardımcımızla gerek BTK Başkanımızla gerekse Dijital Dönüşüm Ofisiyle bu hususa ilişkin olarak zaman zaman irtibata geçiyoruz ve bu meseleye ilişkin olarak TÜRKSAT 5A’nın fırlatılması esnasında Sayın Bakanımız da açıklama yapmışlardı. Fiber altyapının kuvvetlendirilmesi adına adımlar inşallah yakın bir zamanda gelecek. Biz de bunu dört gözle bekliyoruz çünkü hakikaten bu noktada vatandaşlarımızın internete eşit bir şekilde, fırsat eşitliği temelinde erişiyor olması her birimiz için çok önemli, gittiğimiz noktalarda böyle bir ihtiyacı bizler de gözlemliyoruz. Dolayısıyla Bakanlığımızın da bu noktada inisiyatif aldığını görmek bizler adına mutluluk verici.

Genel olarak değinmek istediğim hususlar bunlar. Başkanım, sizin uyarınıza uyuyorum ve burada noktalandırıyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ederim Vekilim, çok sağ olun.

Şimdi söz sıraya göre Abdullah Bey’de.

Arkadaşlar, saat 14.00’te Genel Kurul açılacak. 14.00, 15.00, 16.00 devam edebiliriz ama coronayı biliyorsunuz. Ricam, kısa sorular... Hani, yorum da olabilir, ben sizin söz hakkınıza saygı duyuyorum ama kısa kısa olsun lütfen.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Değerli Bakan Yardımcım, bürokratlar, değerli basın mensupları ve emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Esasında, bu kurulun çok önemli bir iş yaptığını düşünüyorum. Her şeyden önce, bu mecrayı, bu sorunları bir arada tartışarak çözüm bulmaya ilişkin önerileri almanın ve Bakanlıktan da değerli bürokratların yer almasının önemli olduğunu düşünüyorum ben. Tabii, keşke bu 5651 sayılı Yasa’nın yapıldığı süreçte de bu uzlaşlı kültürü biraz olsaydı. Günlerce yapmış olduğumuz tartışmalar, günlerce katkı sunmak istediğimiz hususlar da keşke bu kanuna eklenmiş olsaydı belki daha farklı bir ortamda olunurdu, belki daha farklı bir uzlaşlı kültürünün de başlangıcı olmuş olurdu. Ben, bu yasama süreciyle ilgili olan bir iki hususu da dile getirmek istiyorum. Sonra da Sayın Bakan Yardımcısına birkaç soru ileteceğim.

Esasında bu 5651 sayılı Yasa'nın Adalet Komisyonuna -ben Adalet Komisyonunun da üyesi-yim- getirilmiş olması farklı bir sorun esasında. Nasıl bir sorun? Çünkü -Türkiye'nin en sorunlu alanı olan adalet- Adalet Komisyonunun bu kanunu tartışmış olması da ayrı bir problem yarattı. Şimdi, şu bağlamda bir sorun yarattı: Fatih Bey biraz önce söyledi ya eninde sonunda bu iş uygulama açısından, özgürlükler açısından mahkemeye gidiyor; mahkemeye gidecek, mahkeme karar verecek. Peki, karar verecek olan mahkemeler hangi mahkemelerdir? Sulh ceza hâkimlikleri. Sulh ceza hâkimlikleri bu konuda uzman mıdır? Asla değil. Sulh ceza hâkimlikleri -ben uygulamada ceza davalarına da baktım, on beş yıl o çalışmayı yaptım- önüne getirilen dosya neyse, klasör neyse en son sayfayı açarlar, ona göre, on beş-yirmi dakikalık bir inceleme sonucunda bu kararı verirler. Bu nedenle aslında özgürlükler bakımından bu işin uygulama açısından çok sorun teşkil ettiğini düşünüyorum, hâlâ da sorun olarak karşımızda duruyor. Bununla ilgili yani bu Komisyona gelecek şekilde uzman mahkemelerin, uzman birimlerin oluşturulması gerekiyor. Bakın, birçok hukukçu sadece işin hukuki boyutunu biliyor, işin hukuki yönüyle ilgileniyor ama bu işin uzmanlık gerektirecek, uzmanlık anlamında farklı bir gözle mahkeme heyetine... Bir heyet her şeyden önce, bir heyetin bu tür konularda karar vermesi gerektiğini düşünüyorum. Yani jüri sistemine benzer bir sistemin oluşması gerekiyor bu alanla ilgili. Ben bu itirazımı, bu düşüncemi özellikle kayıtlara geçirmek adına burada belirtmek istiyorum çünkü önemli bir husus. Yani katkı sunmak adına bu kurulun çok önemli olduğunu düşünüyorum, uzlaşma anlamında da önemli olduğunu düşünüyorum. Sayın Başkan, gerçek anlamda sizin bu konudaki çabalarınızı ve değerli vekillerimizin çabalarını da çok kıymetli buluyorum, çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Peki, başka ne sorunla karşı karşıyayız? Değerli arkadaşlar, aslında bu 5651 sayılı Kanun Adalet Komisyonuna geldiği sırada bizim en çok üzerinde durduğumuz hususların başında şu geliyordu: Mesela "Sınır şu olsun." diyorduk. Yani özgürlüklerin korunması, ifade özgürlüğünün korunması açısından çok ihtiyatlı davranılması gerektiğini ve üzerinde önemle tartışmak istediğimiz hususların kanun metnine eklenmesini biz talep ediyorduk. Bir diğer husus: Biz, özgürlükler ile güvenlikçi politika arasında mevcut olan bu yasanın Meclis gündemine getirildiği süreçte bunun en büyük kaygımız olduğunu dile getirdik. Yani güvenlikçi bir yaklaşımla mı yoksa özgürlükçü ve aslında ülkenin yararına olabilecek bir yaklaşımla mı? Kanunun yapılma sürecine hangi anlayışın hâkim olabileceğini... Nitekim de hangi anlayışın hâkim olduğunu da net bir şekilde dile getirdik ve bunu da yaşadık.

Şimdi, en önemli sorun... Yani her şeyin sonucu yargıya geliyor ve yargının karar vermesi gerekiyor. Peki, güvenilir bir yargı var mıdır ülkede? Maalesef güvenilir bir yargıdan bahsetmek mümkün değil. Her şeyden önce, biz, hepimiz çok net bir şekilde bu işten şikâyetçiyiz. Yargı makamları arasında çok ciddi bir şekilde bir çelişki söz konusu ve uyumsuzluk söz konusu. Hani, bir alt mahkeme bir üst mahkeme kararına uymuyor, üst mahkemenin vermiş olduğu kararı alt mahkeme tanımıyor, dolayısıyla çok ciddi bir şekilde hak ihlalleriyle biz karşı karşıya kalıyoruz. Ha, sadece bu yargı mensupları arasında mı? Hayır, kurumlar arasında da çok ciddi bir şekilde uyumsuzluk var. Yani yasama, yargı ve yürütme organlarını teşkil eden diğer organlar arasında da gerçek anlamda bir uyumsuzluk var. Yani bu, bu tür uyumsuzluklar neyi dile getiriyor aynı zamanda? Güvenlik ilkesini de tartışılır hâle getiriyor.

Şimdi bir soruyu sormamız gerekiyor kendimize değerli arkadaşlar. Özellikle bu 5651 sayılı Yasa Komisyondayken biz halktan şöyle bir geri bildirim aldık: Toplum güvenli alanı farklı bir mecrada arıyor yani farklı bir ülkede arıyor. Bakın, biz isteriz ki gerçek anlamda özgürlüklerin korunduğu, gerçek anlamda tarafsız, bağımsız ve güvenilir bir yargının da hâkim olduğu ülkemiz olsun ama bütün denetim de ülkemizde olsun yani Türkiye'de olsun. Niye olmasın bu? Ama bakın, halkımız -bütün partilere oy veren, parti ayrımı yapmıyorum- vatandaş güvenli mecra olarak maalesef dışarıyı görüyor. Bu çok ciddi bir sorun. Aslında bunu bizim gidermemiz gerekiyor. Bunu giderebilmemizin yolu da Türkiye Büyük Millet Meclisidir, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısıdır ve içinde yer alan 5 grubun ve hatta daha

fazla partinin içinde yer alabileceği uzlaşî kültürüyle, başta Anayasa olmak üzere tüm yasaların yeniden oluşturulması ve güvenilir bir ülke hâline getirilmesidir. Bu çok önemli bir mesele. Değerli arkadaşlar, onun için, Bakanlığın, BTK'nin, değerli milletvekili arkadaşlarımın ve değerli bürokratların çalışmaları elbette ki iyi niyetli yapılan çalışmalar fakat gerçek anlamda, hukuki altyapının, gerçek anlamda bilgi ve teknolojinin altyapısının oluşturulmasının ve güvenli bir alanın yaratılmasının bizim için elzem olduğunu ben burada sizinle paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Bakan Yardımcımıza da bir iki soru sorarak...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Abdullah Bey, bir ricada bulunabilir miyim iyi niyetinizden cesaret bularak; tam on dakika oldu, bir toparlarsak soruları.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Ben zaten bitirmek üzereyim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Rica ediyorum, tam on dakika oldu.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Başkanım, ben de bitiriyorum zaten.

Şimdi, bakın, ben dört beş gün önce Ağrı'daydım. Ağrıda sıcaklık eksi 48 derece oldu, bir şey baktım ve gerçekten de biz paylaştık birçok yerde. Çok ciddi şekilde zor bir kış koşullarıyla karşı karşıyayız. Fatih Bey, sanırım siz de o bölgedensiniz, o yüzden sizin de bu konuda bir pozitif ayrımcılık yapmanızı talep ediyorum.

Evet, şöyle: Sonbaharda yine çalışırken çocuklarımızın hepsi birikerek bazı tepelere çıkıyorlardı. Çok da keyifliydi aslında, çok da eğleniyorlardı. Oturuyorlardı, şöyle bir yay çiziyorlardı ve 15-20 çocuk, ilköğretimde okuyan çocuklar, ellerinde sadece 2 ya da 3 tane tablet vardı; bakın, 15-20 kişiye... Hepsi toplanıyorlardı –aynen size manzarayı anlatıyorum- 1 kişi açıyor, internete ulaşmaya çalışıyor, 5-6 kişi üzerinde duruyor ve derslerini bu şekilde takip ediyorlardı ve çok da eğlenceliydi. Ben bir ikisine katıldım ama o anı sizinle paylaşmıyorum. O şekilde derslerini görüp sonra da evlerine dönüyorlardı. Aralarında da ayrı bir iletişim de söz konusu, aslında çok da keyifliydi fakat işin acı tarafı şu: Şimdi, tabletler dağıtıldı, bölgede de dağıtıldı ama belli kişilere dağıtıldı. Gerçekten bu çok üzücü bir şey yani herkese dağıtılması lazım.

Diğer bir taraftan, şimdi artık eksi 30'un altına düşmüyor Ağrı'da sıcaklık, çocukların hiçbirisi eğitimden yararlanamıyor. Gerçek anlamda bunun gözetilmesi lazım. Hadi ben Ağrı özelinde örnek veriyorum ama bu Konya Ovası'nda da var maalesef, Ankara'da da var. Ankara'da Dikmen'deki o Keklik Pınarı Mahallesin gidin, emin olan orada da aynı sıkıntı var. Bu nedenle, şimdi biz tarihsel olarak bir şey yaşadık –Sayın Başkanım, bitirmek üzereyim- ilk defa mekân olarak okullar her yer yani Türkiye'nin herhangi bir ücra köşesi mekân oldu. Dolayısıyla mekânı bu kadar genişlettiğimiz alanda en çok ihtiyaç hissedilen internet altyapısının yoksunluğu ve bu çok ciddi şekilde mağduriyete neden oluyor. Bunun giderilmesi için gerçekten bu anlamda elinizde nasıl bir çalışma var şu anda, önümüzde nasıl bir çalışma var? Onun -çok önemli- üzerinde durmamız gerekiyor, özellikle tablet dağıtımıyla ilgili. Bakın, ana muhalefet partisinin Genel Başkanı Sayın Kılıçdaroğlu da bunu deklare etmişti, biz parti olarak da buna kesinlikle varız, yeter ki tablet dağıtılmasıyla ilgili bir şey gelsin önümüze konulsun, hep beraber bu işin altına... Ben Komisyon Başkanımızın da bu konuda "evet" diyeceğini düşünüyorum. Yani eksik olan, tableti olmayan bütün öğrencilerimizi tablet sahibi yapmamız için bir kampanya başlatmamız gerekiyor, bir.

İki: İnternetle ilgili bu sıkıntıyı nasıl gidermeyi düşünüyorsunuz? Bu çok önemli.

Bir diğer husus Sayın Bakan: Şimdi, 65 yaş ve üstü olan yaşlılarımız var, hepsini eve mahkûm ettik, anayasal anlamda da bu bir eşitsizlik aynı zamanda, kesinlikle bir hukukçu olarak kabul etmiyorum. Nedeni de şudur: Anayasa'nın 10'uncu maddesine de aykırıdır. Eve hapsedtik fakat mesela bir aşı

uygulaması var; hiçbir yaşlınızın, 65'in üzerindeki yaşlıların internet okuryazarlığı yok; kendisine bir mesaj gidecek, mesaja cevap verecek, bu aşı uygulamasından faydalanacak veya başka bir işlemle ilgili... Bununla ilgili ayrı bir çalışma başlatmayı düşünüyor musunuz?

Bir diğer husus Değerli Bakan: Özellikle engelli vatandaşlarımıza ilişkin buna dair özel bir çalışmanız var mı?

Beni sabırla dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, teşekkürler.

ZAFER IŞIK (Bursa) – Sayın Vekilim, belli sayıda mı tablet dağıtıldı, belli kişilere mi tablet dağıtıldı?

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Ya emin olun...

ZAFER IŞIK (Bursa) – Belli kişilere mi, belli sayıda mı?

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Belli kişilere oldu yani sayı da kişilere de oldu.

ZAFER IŞIK (Bursa) – İki farklı şey ama.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Yok yani kişilere oldu. Ben bunu şey olarak söylemiyorum.

ZAFER IŞIK (Bursa) – Belli kişilere, belli sayıda değil?

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Aynen.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Zafer Bey, söz talep edin de kayıtlara girsin. Siz konuştuğunuzda...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Yani o da şöyle bir şey oluyor...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Abdullah Bey...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Ben şöyle cevap vereyim hemen yani burada asla öyle bir adaletsizlik içerisine girmek istemiyorum, şöyle bir şey: Yani bir yere gittikleri zaman, bir ilçeye maalesef belli kişilerden bilgi alıyorlar ona göre, öyle olunca da belli kişilere gitmiş oluyor. Ben bunu şey olarak suçlamak istemiyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Eyvallah, anlaşıldı mesele, sağ olun, karşılıklı olmasın.

Yani burada takdir edersiniz ki Türkiye Cumhuriyeti devleti bir anayasal hukuk devletidir. Diyadin'de de Taşlıca'y da da Doğubeyazıt'ta da oralarda kaymakamlığın, Valiliğin listeleri var, ihtiyaç sahipleri, millî eğitim yani bunları artık Türkiye geçti. Yani dediğim gibi, dağıtılıyor, aksaklıklar varsa siz de söyleyin.

Şimdi ben Ahmet Bey'e sözü vereceğim.

Arkadaşlar, çok rica ediyorum, bakın, önümüzdeki hafta da Komisyon toplantılarımız olacak zaten.

Ahmet Bey, size söz vermeden ben de bir korsan tebliğ sunayım tekrar: Şimdi, geçen toplantıda denildi ki: “Bu Komisyon, komisyonların anasıdır.” “Yapmayın, etmeyin.” dedik. Dediler ki: “Bu Komisyon, komisyonların babasıdır.” Sonra “Hem anasıdır hem babasıdır.” Şimdi, bu iş böyle gittikçe... Hani biz dijitalleşmeyi konuşuyoruz. Ben hak veriyorum, vekillerimiz işte hukuktan, adaletten bahsediyorlar, bunlar birbirinden zaten ayrılamaz ama bugün Bakan Yardımcımız burada, anlatıyor, konuya da hâkim, BTK Başkanımız burada, Haberleşme Genel Müdürü burada, bence daha böyle konuya bağlı olarak yani odaklanarak gitsek iyi olur.

Ahmet Bey, kusura bakma, söz sizin.

Buyurun.

AHMET BÜYÜKGÜMÜŞ (Yalova) – Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri, değerli milletvekillerimiz, kıymetli misafirlerimiz, Sayın Bakan Yardımcımız, bürokratlarımız; gerçekten çok istifade ettiğim, kendi adıma çok şey öğrendiğim toplantılar serisi şeklinde Dijital Mecralar Komisyonu çalışmalarımız devam ediyor. Yani Meclisimizin genelinden de pozitif ayrıışan, birlikte ortak meselelerimizi konuşan bir iklimin de bu Komisyonunda hâkim olduğunu tüm çalışmalarımızda görmekten büyük mutluluk duyuyorum.

Ben hukukçu ya da mühendis değilim ama hukuk felsefesini, hukuk düşüncesinin gelişimini tarihsel anlamda okumaya çalışan amatör bir ilgiliiyim ve burada yürüttüğümüz yasama çalışmalarının özellikle dijital mecralar alanında yani ileriye dönük baktığımızda, bu ülkenin yirmi yıllık, elli yıllık, yüz yıllık perspektifini düşündüğümüzde çok değerli olduğunu ve bir binaya benzetecek olursak bir hukuk sistemini, işte ceza hukukunun bir sistemi var, medeni hukukun bir sistemi var, dijital mecralar alanında gelişecek olan bu hukukun da biz sadece temellerini atıyor nitelikte olduğumuzu görüyorum, düşünüyorum. İnşallah önümüzdeki dönemlerde de çok daha değişik sorunlar karşımıza gelecek ve bu yüce çatının altında hep birlikte bunlara çözüm üretecek, bu alanlarda ülkemizin menfaatlerini en geniş anlamda savunacak düzenlemeleri yine ortak bir akıl çerçevesinde yürüteceğiz.

Benim açıkçası bir Sayın Bakan Yardımcımıza sorum olacak, bir de yani hem Sayın Bakan Yardımcımızın ilk baştaki sunumunda bu “sörf” tabirini çok değerli buldum ve yani bu dijital alana dair siyaset yaparken şüphesiz hepimizin bir dünya görüşü var ve bu dünya görüşü çerçevesinde farklı siyasal eğilimlerimiz var ve bu da demokrasinin, çoğulculuğun gelişmiş en güzel tarafı. Ama burada yapılan tartışmaları, bu mecraları takip ederken gördüğüm yani fiziki alana dair yaptığımız siyasetin bazı kötü alışkanlıklarını bu dijital mecralar üzerine yine inşa ettiğimiz bu hukuk sistemi üzerine yaparken terk etmemiz lazım. Bunu yapmazsak burada gelişimi, bu işin sorunları, anlık çözüm üretilmesi... Yani mesela hep birlikte çok güzel bir iş başardık, WhatsApp’ın buradaki haksız uygulamasına karşı Meclis olarak ortak bir bildiri ürettik. Yani bir polemik oluşturmak ya da tartışmak bakımından değil ama bir örnek olay olarak da şu örneği sizlerle paylaşmak istiyorum. Ardından Sayın Bakan Yardımcımıza bir sorum olacak ve bitireceğim.

Şimdi, bunu Meclisteki Genel Kurul konuşmamda da vurguladım, burada da çok tartışıldı, zaten tartışıldığı için aklıma geldi: Bu, unutulma hakkı meselesi. Gerçekten bizim bu son kanunda ortaya koyduğumuz en değerli düzenlemelerden, bu dijital mecralarla ilgili Türkiye’nin hukuk kapasitesini en fazla geliştirecek boyutlardan biri olduğunu düşünüyorum. Ve daha ilginç... Tabii, ben dedim konuşmamın başında, hukukçu ya da bu telekomünikasyon konusunda uzman biri değilim ama hem Genel Kuruldaki konuşmama da hazırlanırken Türkiye’nin bu alandaki müktesebatını şöyle bir toplamak istedim: Mesela ilginç bir durum, az önce de söylediğim, bu kötü alışkanlıklarımızı terk etmemiz gerektiğine dair ifade de bundan dolayı zihnimde geldi. Şimdi, mesela Cumhuriyet Halk Partisi 22 Aralık 2014’te çok güzel bir rapor yayınlamış yani bu internet özgürlüğüyle alakalı, gerçekten istifade ettim ve bunun sonuç kısmında da –hepimizin işte parti çalışmaları var, parti programı var, çeşitli belgeler yayınlıyoruz- diyorlar ki: “İktidara gelirsek özgür interneti...” Türkiye’de telekomünikasyonun gelişimi bakımından belli politika önerileri sayılıyor, bunlardan biri de unutulma hakkı. Yani Cumhuriyet Halk Partisinin resmî politikası “Unutulma hakkını -ki biz Mecliste çoğunluğu elde edersek- burada getireceğiz.” diyor. Hâlâ internet sitelerinde olan bir şey. Yani o zaman bizim tartışmamız gereken, unutulma hakkını nasıl daha etkin hâle getirmeliyiz, bu olmalı. Yoksa “Unutulma hakkı olmasın.” diye burada dile getirmek, bu hukuk boyutunun sistemimizde açılmasına karşı çıkmak, kendimizle bu anlamda çelişir bir hâl alıyor. Onun dışındaki yapılan eleştirileri zaten çok dikkate de

almıyorum. Yani işte, “Sizin mahkemeleriniz var, o mahkemelerden şöyle olacak, böyle olacak...” Yani bunu toplum da görüyor, işte Ravza Hanım’ın en son yaşadığı bir örnek var. Hepimiz bu hukuk devleti çerçevesindeki gelişmelerden aynı derecede etkileniyoruz.

Şimdi, bu bir tarafı. Hukuk sistemini geliştirirken bu tenakuzlara, bu ikircikliklere düşmememiz lazım yoksa bu alandaki menfaatlerimizi geliştirecek her şeyden uzak kalırız ve gelişecek, orada konuştuğumuz mevzuyla geliştirecek bir perspektifte mevzuyla konuşmayız. İşte unutulma hakkı olmasın. Ama burada işte resmî politikası Cumhuriyet Halk Partisinin, bunu hem kayıtlara geçirmek bakımından ifade etmek istiyorum hem de dikkatlerinize sunuyorum.

Sayın Bakan Yardımcımıza da bir sorum olacak. Beni çok heyecanlandıran bir açıklama yaptı, hem Bakanlığımız hem Sayın Cumhurbaşkanımız Türkiye’nin mikro uydu stratejisinin hazırlandığından bahsetti. Bu konuya da amatör olarak ilgili biriyim ben. Amerika’da, Çin’de gerçekten çok ileri çalışmalar var bu mikro uydu konusunda ve sabahdan beri konuştuğumuz aslında bu altyapının geliştirilmesi, bu altyapının üzerine... İşte bu mikro uydu çalışmaları yapay zekânın, nesnelerin internetinin, tüm bu alanda yeni gelişecek konuların çok kilit bir noktasında. Bu konuda da Bakanlığımızın ve Dijital Dönüşüm Ofisinin çalışması oldu ve bunun kamuoyuyla paylaşılacağı ifade edildi. Buradaki, bu çalışmadaki perspektifimizle neyi hedefliyoruz? Daha hazırlık çalışmalarının devam ettiğini biliyorum ama burada bir başlık olarak en azından konuşursak belki ilerleyen çalışmalarımızda, özel olarak ben Komisyonumuza teklif ediyorum, bu mikro uydu meselesiyle ilgili bir değerlendirme yapmanın tüm dijital mecralar alanını yapısal olarak dönüştüreceği için çok kıymetli olduğunu düşünüyorum.

Tüm heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ederim Ahmet Vekilim.

Şimdi yine söz isteme sırasına göre Deniz Bey, buyurun.

Arkadaşlar, lütfen yorumlar kısa, soruları almak suretiyle...

Deniz Hocam, dinleyeceğiz zaten uzun uzun...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Tamam, sizin.

Sayın Bakan Yardımcım, çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konunun, tabii, değerlendirmemiz gereken birçok teknik boyutu var. Aslında konuyu daha iyi kavramamız gerekiyor her şeyden önce. Dolayısıyla ben özellikle WhatsApp’ın hizmet değişikliği koşulları yapmasıyla başlayan sürecin tarafımızca da daha iyi anlaşılması, kamuoyunu da bu açıdan bilgilendirmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi öncelikle WhatsApp, tabii, bir şirkete bağlı. Şu anda hizmete sunulan bir uygulama. Bu uygulamayı kullanırken vatandaşlar ne Türkiye’de ne dünyada herhangi bir hizmet bedeli ödemiyorlar. Oysaki WhatsApp’ı satın alan şirket, satın alma aşamasında 19 milyar dolarlık bir tutarda ödeme yapmış. Yani dolayısıyla bu ticari bir alan olduğu için de bir para kazanma amacı mutlaka var.

Şimdi, biz, vatandaşlar olarak hizmet koşullarını, WhatsApp’ın bize dayattığı hizmet koşullarını kabul etmediğimizde dolayısıyla da WhatsApp’ı kullanamamış olacağız; onların ortaya koyduğu koşullar bunlar. Böyle olduğunda peki yargıya gidebiliyor muyuz bu konuyla ilgili? Hayır, gidemiyoruz. Neden? Çünkü yargıya gidebilmemiz için zararımızı ispat etmemiz gerekli ama WhatsApp sözleşmesinin imzalanmamasıyla ilgili olarak doğrudan bize verilmiş bir zarar yok. Şimdi bunu bir tarafa koyalım.

Diğer taraftan WhatsApp aslında ne yapmak istiyor? Yani bizim WhatsApp’taki mesajlaşmalarımızı aynen kopyalayıp alıp da Facebook’a mı verecek? Hayır, konu bu değil. Konu, aslında, “metadata” dedikleri “verinin verisi.” Yani neyi Facebook’la paylaşmak istiyor? Ben bir yazışma yaptım. Bu

yazıymayı ne zaman yaptım yani ne zaman on-line oldum, hangi boyutta, hangi büyüklükte dosyalar gönderdim, karşımdaki kişi bunu ne zaman gördü, hangi lokasyondan, coğrafyadan bu mesajı gönderdim, karşımdaki kişi hangi coğrafyadan bu mesajı aldı gibi verinin verisini içeriyor.

Şimdi, burada öyle bir konu da var ki aynı zamanda, biz burada kendi hukukumuzu aslında korumaya çalışırken vatandaş olarak bir yandan da iletişim hâlinde olduğumuz üçüncü kişilerin verilerinin de hukukunu savunmak durumundayız. Çünkü şunu diyebilir bir kişi: “Benim verilerimi hangi sosyal ağ sağlayıcı alıyorsa alsın.” Ama sadece kişinin kendi verisini almıyor, yazıştığı üçüncü kişinin verisini de paylaşmış oluyor. Bunu da aynı zamanda biraz netleştirmek istiyorum.

Bazı konuları da netleştirmek gerekli. Bunlardan bir tanesi Avrupa Birliğinde Facebook’un, WhatsApp’ın farklı bir yaklaşımı var, Türkiye’de farklı. Şimdi, bu, aslında biraz eksik bir bakış açısı. Daha genişinden bakarsak durum şu: Avrupa Birliği için uygulanan bir yaklaşım var. Avrupa Birliğinin dışında tüm dünya için uygulanan bir yaklaşım var. Türkiye için özel, farklı bir yaklaşım yok. Avrupa Birliğinin dışındaki dünyadaki tüm ülkeler için uygulanan yaklaşım burada da var. Peki, bu neden kaynaklanıyor?

Şimdi, bu sorunun yanıtı çok önemli. Şöyle ki: 2019 yılında Almanya’da Facebook yine hizmet koşullarında bir değişikliğe gitmek istiyor, bunun üzerine de Alman Rekabet Kurumu harekete geçiyor, diyor ki: “Siz şu anda hâkim durumdasınız ve eğer verinin verisini işlerseniz, kullanırsanız diğer rakipler bunu kullanamadığı, işleyemediği için siz hâkim durumunuzu kötüye kullanır, başkalarının bu pazara girmesine de engel olursunuz. O nedenle...” diyor ve bir karar uyguluyor. Yani burada Facebook’un, WhatsApp’ın hiç istemediği türde karar alıyor. Dolayısıyla bu Rekabet Kurumunun aldığı karar aslında şu anda Avrupa Birliği için bir kalkan vaziyeti görmüş durumda. Dolayısıyla şu anda bizim de Rekabet Kurumumuz yine aynı şekilde aslında hâkim durumun kötüye kullanılmasına da yönelik olarak ve bu hizmet koşullarını belirleyen sözleşmelerin Anayasa’ya uygun olup olmadığı, vatandaşın dijital haklarını ihlal edip etmediği yönünde bir soruşturma başlattı. Dolayısıyla şu anda bu sorunla karşılaşmış vaziyetteyiz. O nedenle de Rekabet Kurumundan gelecek yanıtla, soruşturmanın sonucuyla birlikte belki o kalkan bizim üzerimizde de oluşacak. Bunun değerlendirmesini yapacağız.

Diğer bir taraftan konu aslında şöyle bir konu: Şimdi, biz bu verilerden bahsediyoruz, veri toplamaktan bahsediyoruz, toplanmasından ve bunların da anlamlı bir bütünlükte işte kişi hakkında, toplum hakkında çeşitli bilgileri başkalarının kullanmasını ve ticarileşmesini sağlayacağı üzerine bir değerlendirme yapıyoruz. Şimdi, bu noktada şöyle bir sıkıntı da aslında var: Özellikle, sadece cep telefonları veri toplamıyor -ileride daha da yaygınlaşacak- şu anda evde kullandığımız çeşitli araçlar da çeşitli eşyalar da veri topluyor. Yani yarın bir gün elektrik süpürgesi de daha da akıllı hâle gelecek, o da bir veri toplayacak. Evdeki avizeler de veri toplayacak, her şey veri toplamaya başlayacak. Dolayısıyla böyle olduğunda da yani işin bu tarafını da değerlendirerek kanuni altyapıyı oluşturmakta da fayda var. Bu konuyla ilgili bir bakış açınız var mı? Şu ana kadar sadece internet üzerinden bu sosyal ağ sağlayıcılarına yönelik olarak mı bu konuya yaklaştınız? Bununla ilgili bir bilgi isteyeceğim.

Bir de biz genelde bu “Privacy Policy and Terms of Use” denilen, hani bir uygulamayı kullanmadan önce önümüze çıkan böyle çok uzun yazılar, aslında bize haklarımızı anlatan şeyler. Ve hepsinin de altında “accept” yazıyor, “kabul et” veya etmezsen kullanamıyorsun uygulamayı; herkes de otomatik olarak kabul ediyor. Dolayısıyla, aslında burada da TCK’de kişisel verilerin kötüye kullanılmasına yönelik bir durum söz konusu olabilir. Bu bakımdan, bazı çözümler geliştirmek gerekiyor, böyle ara çözümler gerekli. Burada dijital bir zekâya ihtiyaç var aslında. Yani, belki uygulama uzun bir metin yazıyor ama orada dijital bir çözümle, bize dayatılan veya bizim kabul edeceğimiz veya etmeyeceğimiz hizmet koşullarını özetleyen bir dijital zekâ uygulamasının belki yine yapılması mümkün olabilir.

Sizin sunumunuzda ifade ettiğiniz bazı konular var yani özellikle yargılama aşamasında mahkemenin doksan dakikalık bir maç süresinin içinde hızlı karar alamayacağıyla ilgili olarak ama şöyle bir şey var: Yani, evet, insan aklı, hür iradesi çok çok önemli yani bunu savunuyoruz, savunacağız, belli bir elli yıl daha savunacağız hep birlikte ama elli yıl sonra nasıl bir dünyada yaşayacağız ve insanın özgür iradesini kendisi temsil etmesinden ziyade belki dijital bir zekânın daha fazla temsil edebileceği bir duruma bile gelecektir; yani, belki nesli tükenen hayvanlardan, yok olan ağaçlardan sonra özgür iradenin de yok olmaya yüz tutacağı bir çağa doğru ilerliyoruz; izlediğimiz bu bilim kurgu filmlerinin belki gerçeğe döndüğü bir sürecin içindeyiz, belki daha da böyle ortasına düşeceğiz. Şimdi, bu bakımdan, özellikle bu mahkeme aşamalarında hızlı değerlendirme yapmak gerektiğinde yine dijital zekânın belirli bir filtreyle hızlı çözümleme yapıp en hızlı, yani öncelikli olanı hızlı bir şekilde yine hâkimin önüne düşürebileceği bir sistem geliştirmek mümkün, en azından tedbiren bazı kararların alınması mümkün.

Şimdi, diğer taraftan, ülkelerde oluşturulan bu verilerin ülkede kalma meselesi, o ülkede kalma meselesi... Şimdi, buna biraz verimlilik esasına göre de yaklaşmak gerekli. Örneğin Amazon'da "host" ettiğim zaman yani Amazon platformunu kullanmak istediğimde, onun sunucularının bulunduğu ülkeyi tercih ettiğimde sunucular daha güçlü, işlem gücü daha yüksek olduğu için hem daha düşük bir maliyetle, onda 1'i maliyetle hem de 10 katı hızla kullanmak mümkünken onlar sunucularını Türkiye'ye getirdiklerinde -ki bunlar aynı işlem gücünde olmayacaklar- dolayısıyla bu hizmeti daha yavaş, daha kalitesi düşük bir şekilde alma riski var. Bu da... Amazon dediğimiz de çok büyük bir dijital mecra, ticari alan yani burada da bir rekabet var ve dolayısıyla da bu rekabetten geri düşmek ihtimali de doğuyor. Bu konudaki soru işaretlerini ortadan kaldırmanın temel yolu "partiler", "hükümetler" ve "devlet" kavramını bir noktada birbirinden biraz ayırabilmekten geçiyor. O nedenle de uzun süreli iktidarlar çeşitli soru işaretleri doğuruyor; bu, dünyada da böyle doğuruyor. Ben bu işin teknik kısmından ilerleyeceğim. Onursal Başkanımız bazı düşünceleri, olan bazı şeyleri ifade etti, Zeynep Vekilimiz de ifade etti. Dolayısıyla, işin bu boyutu da var.

Diğer bir konuya geçerek konuşmamı sonlandıracağım. Bu da, yine, BTK'nin faaliyet alanlarından bir tanesi, sorumluluklarından bir tanesi: Yasa dışı kumar –zaten kumar yasa dışı da- yasa dışı sanal kumar diyelim ve bahisle ilgili konu. Şimdi, ben bu konuyla ilgili çeşitli yazışmalar yaptım, konuyla ilgili tüm bakanlıklarla yazıştım ve istediğim yanıtı bir türlü alamadım, o da şuydu, dedim ki: "Sanal kumar siteleri var internette ve bunların gerçekten çocukları, gençleri zehirleyen, kötü alışkanlıklara yönlendiren, manipüle eden özelliklere sahip uygulamaları var. Bu bakımdan, bu sanal kumar sitelerinin ihbarıyla ilgili bir ödül sistemi geliştirilebilir." Millî Piyango İdaresinin ciddi bir geliri var. Millî Piyango İdaresinin şans oyunu çekilişleri 1 Ağustos 2020 tarihinde Türkiye Varlık Fonu üzerinden Sisal Şansa aktarıldı ama bir gelir var ortada. Yani, bu ihbar-ödül sistemi yasa dışı sanal kumar piyasasını çökertecek bir sistem, tamamen çökertebilir. Uygun, akılcı, bilimsel bir mekanizma burada oluşturulursa ciddi anlamda kumar oynamaktan zarar görenler bile ihbar edebilir. Normal vatandaşlar ihbar edebilir. 2018 yılı Millî Piyango İdaresinin Sayıştay Raporu'na göre Millî Piyango İdaresinde -bu teftişlerden aynı zamanda o da sorumludur, kumarhanelerin açık olduğu dönemden beri üzerinde olan bir sorumluluk; şu anda internet platformuna da taşındı- bu konuyla ilgili sadece 3 görevli olduğu yazıyor, 3 denetçi. Şimdi, burada MASAK da devreye giriyor, siz de, BTK de devreye giriyor ama ne anlarsanız anlatın, konunun çok içindeyim, KİT Komisyonu üyesiyim, Millî Piyango İdaresini de denetliyorum, dolayısıyla bu konudaki mücadele yeterli değil. Şu soruyu soruyorum: Neden ihbar-ödül sistemini bu konuda getirmiyorsunuz, koymuyorsunuz?

Şimdi, diğer konu olarak -size de ulaştıracağım- bir çelişkiden bahsedeceğim: “Millî Piyangonun şans oyunları Sisal Şansa devredildi.” demiştim. Sisal Şans da yüzde 51 Demirören Grubunun, yüzde 49 da İtalyan Sisal SpA’nın ortaklığıyla oluşmuş bir konsorsiyum diyelim. Şimdi, İtalyan ortak Sisal SpA’nın resmî oyun sitesi var “sisal.it” diye. Bu site BTK tarafından yani sizin tarafınızdan kumar oynatıldığı için kapatılmış durumda. Bakın, burada, dikkat, ben size de vereceğim: “Yasadışı bahis ve kumar suçtur...” Burada da diyor ki: “5/8/2015 tarihli ve -sayısını vermiş- sayılı Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı kararıyla erişime engellenmiştir.” Net bir soru: Bu şirket kumar mı oynatıyor? Kumar oynatmıyorsa niye kapattınız? Oynatıyorsa Türkiye’nin şans oyunlarının özele devri aşamasında yapılan ihaleye nasıl katılıyor? Şimdi, bu da yine ulusal ile uluslararası alanda faaliyet gösteren şirketin faaliyetlerinin aslında nasıl böyle çarpıştığını gördüğümüz bir örnek. Bu konuda da sizden bir açıklama istiyorum.

Son konuşmamı tamamlarken...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Tam yirmi dakika oldu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Öyle mi? Çok özür diliyorum. Umarım faydalı olmuştur. Yani, bildiğiniz şeyleri anlattıysam üzgünüm ama eğer önemli şeyler olduysa süre açısından takdirlerinize sunuyorum.

Peki, bu kısmı ben daha sonra ifade edeyim.

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, teşekkürler Deniz Vekilim hassasiyetinize de.

Arkadaşlar, şimdi, birbirimizi tanıyoruz, bu konularda tolerans sonuna kadar ama şimdi, takdir edersiniz ki -yani, ben, tabii, sizi vekillerim olarak, milletimizin temsilcileri olarak çok takdir ediyorum, saygı duyuyorum ama- yani konular uzayınca... Biz sonra toplantılar yaparız. Siz artık çok tecrübeli...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Başkanım, benim konuşmam üzerine diyorsanız...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Sizin için demedim. Hayır, hayır. Takdir edersiniz ki sizin konuşmanız üzerine söylemedim çünkü sizden daha fazla konuşan insanlar var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, her konuşanın üzerine aynı açıklamayı yapmanıza gerek yok. Biz de takdir ediyoruz ama şöyle bir şey var: Yani, konular çok önemli; teknik bir boyutu var konunun, tartışılması lazım. O nedenle, yani, bazen uzayabilir de. Hani, benim konuşmamın üzerine söylediğiniz için söylüyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ya, alıngan olmak...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Tekrar ifade ediyorum: Yani, bilgilendirici değilse, tartışma yönünde bir katkı sağlamayacaksa bile milletvekili yine söyleyecek tabii ama...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Estağfurullah. Takdir edersiniz ki sizin konuşmanız üzerine söylemedim, alınganlık göstermeyin Vekilim.

Şimdi, Selman Bey’e söz veriyorum.

Değerli Vekilim, buyurun.

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Başta Kıymetli Bakan Yardımcımıza ve ilgili heyete hoş geldiniz diyorum. Bütün güzel sunumlarınız için de çok teşekkür ediyorum, çok istifade ettik gerçekten.

Burada milletimiz adına neticede karar alıyoruz, milletimizin hukukunu korumak adına hep beraber mücadele sergiliyoruz. Ben en başta şunu ifade etmek isterim: Yani sosyal medya yasası diye bilinen kanunun çıkmasında emeği geçen herkese canıgönülden teşekkür ediyorum çünkü biz bu yasayı çıkararak, bu yasayı hazırlarken emek harcayarak milletimizin hukukunu korumuş olduk. Şunu da görüyoruz, bunu ifade etmek isterim: Sosyal mecraları, dijital mecraları konuşurken tabii ki hayatın hiçbir alanında olmadığı gibi, siyaseti yine dışarıda bırakamıyoruz. Çünkü mesela bugün Türkiye’de temsilci atamayan tek sosyal ağ olarak neredeyse Pinterest ve Twitter var. Twitter’ın siyasi durumu ortada. Amerikan seçimlerinde aldığı pozisyon ortada, yaptığı dijital zorbalık diyebileceğimiz işler ortada. Hesap kapatmaları, kullanıcıları kısıtlamaları, “tweet”lerinin görüntülenmelerinin engellenmesi gibi yani demokrasiye asla uymayacak, demokrasiyle asla bağdaşmayacak işler yaptığı ortada. Sadece Twitter da değil, hatta bazı siyasiler hesap açmaya çalıştığı için bazı uygulamaların yüklenilebilecek platformlardan çıkarılmasına kadar gitmiş bir dijital zorbalıktan bahsediyoruz. Dolayısıyla burada konuştuğumuz her meselenin Türkiye Cumhuriyeti devletinin çıkarlarını korumakla ilgili olması, milletimizin hukukunu korumakla ilgili olması gerektiği kanaatindeyim. O sebeple bizim Komisyonumuz çok ulvi bir görev aslında icra ediyor. Yani bu Komisyonunda alınacak kararlarla bakın, biz milletimizin hukukunu korumak adına o dev sosyal medya şirketlerinin hepsinin Türkiye’ye temsilci atamasını sağlamış olduk. Bugün şu, inanılmaz bir özgürlük değil mi? Bir vatandaşımızın kişilik hakları ihlal edildiğinde ya da özel hayatının gizliliği ihlal edildiğinde hemen ilgili yere başvuruyor ve kırk sekiz saat içerisinde sosyal ağ sağlayıcıları -olumlu ya da olumsuz- cevap vermekle yükümlü. Bu, burada yapılan çalışmalarla ve daha öncesinde yapılan çalışmalarla elde edilmiş ve milletimizin hizmetine sunulmuş bir kazanım. Biz bu Komisyonu yine böyle, milletimizin hukukunu koruyacak, Türkiye Cumhuriyeti devletinin haklarını, hukukunu koruyacak bir işlevde sürdürmeliyiz diye düşünüyorum Başkanım.

Nitekim, her konuşmacı... Tabii, ben samimiyetimle şunu da söylüyorum: Edep sınırları içerisinde eleştiride bulunan bütün milletvekillerimize canıgönülden katkıları için teşekkür ediyorum. Benim de şu anda yaptığım, edep sınırlarını koruyarak, belli çizgileri aşmayarak, yanlış örneklerle uymayarak, doğru bir üslupla, doğru uyarıları yapmaktan ibarettir. Ama burada eğer biz gerçekten önce durup, 13 Ocaktaki WhatsApp’ın dijital zorbalığıyla alakalı aldığımız ortak tavra övgü yapıp, bu Komisyonun siyasetüstü olduğunu söyleyip, buradaki iş birliğinin, beraberliğin çok önemli, değerli olduğunu söyleyip sonra da böyle ucuz siyasi polemikler açarsak bu Komisyonun işlevini oldukça daraltmış oluruz, Komisyonun verimliliğini oldukça düşürmüş oluruz ve burada yapılacak hayırlı çalışmaları engellemiş ya da manipüle etmiş oluruz diyelim çünkü engellenmez Allah’ın izniyle, hep beraber çalışıyoruz. Ama burada bir manipülasyona gerek olmadığını düşünüyorum çünkü hepimiz hayır niyetle buradayız yani süre sınırı tabii ki önemli Başkanım ama doğru konulardan bahsedildiği müddetçe benim için problem yok yani bütün katkıları dinlemeye başımın üstünde yeriniz var.

Yine, Ayhan Hocam çok güzel bir üslupla unutulma hakkıyla ilgili bir soru sordu ama burada Ahmet Başkanımın hatırlattığı konuyu ben de hatırlatmak istiyorum. Yani Cumhuriyet Halk Partisinin millete önerdiği unutulma hakkıyla alakalı bir vaat var ortada ve şimdi unutulma hakkının kıyasıya eleştirildiği bir ortam var ortada. Yani şunu konuşabiliriz: Unutulma hakkının şeklini, şemailini, uygulanma yöntemini tabii konuşabiliriz ama buna sanki en başından karşıymış gibi davranıp önünüzde millete sunduğunuz politikalar hâlâ sitenizde yayındayken yapmanız birazcık doğru olmuyor. Burada kimseyi itham etmek istemiyorum ama yani sosyal medya mecraları tabii ki çok önemli. Biz mesela, bazı siyasi partilerin yerel teşkilatlarında yaşanan taciz, tecavüz olaylarını; tacize, tecavüze uğramış yüzlerce insanın feryadını sosyal medyadan öğrendik. Yani, şimdi, Twitter buraya temsilci atarsa belki bu, belli başlı partilerde tacize, tecavüze uğramış insanlar unutulma hakkını kullanıp isimlerinin

lekelenmesini engellemek isteyeceklerdir yani bu boyutlardan da bakmak lazım diye düşünüyorum. Tekrar altını çiziyorum, burada eğer biz bu Komisyonu ucuz siyasi polemik konularını konuşur bir yer hâline getirirsek bu Komisyonun verimliliğini fevkalade düşürmüş oluruz diye düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum Başkanım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ederim.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Kimsenin üslupla ilgili bir derse ihtiyacı yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Estağfurullah.

Onursal Bey, karşılıklı konuşmalıyım.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Hangi konuşmanın edep dışı olduğuna bir Komisyon üyesi karar veremez, sizin de bunu uyarmanız lazım. Ben şimdi, birazdan bu soruya da bir cevap vereceğim çünkü arkadaşlar dinlememiş beni, keşke dinleseler.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Onursal Bey, karşılıklı konuşmalıyım. Ben size söz hakkı vereceğim.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Trol algısıyla siyaset yapacaksak ben şimdi...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ya, bak, Selman Bey’le birbirinizle karşılıklı... (Karşılıklı laf atmalar)

Arkadaşlar, karşılıklı konuşursanız...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Sayın Başkanım, siz o zaman bu toplantıda edepsiz bir konuşma olmadığı için uyarın Sayın Vekili.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Onursal Bey, Değerli Vekilim...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Edepsiz bir konuşma yok bu toplantıda.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ben size “Değerli Vekilim” diyorum, siz ısrarla konuşmak istiyorsunuz, bekler misiniz.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Başkanım, düzeltin o zaman.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Neyi düzeltereçime, neyi düzeltmeyeceçime müsaade edin, ben karar vereyim.

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Ben şunu söyledim: Edep sınırları içinde görüşlerini ifade eden herkese teşekkür ettim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Selman Bey, ben konuşmanızı dinledim. Lütfen karşılıklı... Niye bu toplantının muhabbetini bozuyorsunuz ya, bir dakika durun! Selman Bey, lütfen, karşılıklı konuşmalıyım.

Şimdi, bak, misafirlerimiz var, biz kendi aramızda tartışabiliriz ama zaten herkes çok değerli katkılarda bulundu. Niye meseleyi farklı bir noktada değerlendiriyoruz.

Ben, şimdi, müsaadenizle Ravza Hanım’a söz vereceğim. Sonra Burak Bey’in bir söz talebi var ve en son da Onursal Bey’e...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Ben sadece bu unutulma hakkıyla ilgili şeyi düzeltereçim, tekrar anlatayım, düzeltiyim ki anlaşılsın.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Eyvallah.

Ravza Hanım, buyurun lütfen.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Kıymetli Başkanım.

Kıymetli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan Yardımcım ve heyeti; hoş geldiniz.

Tabii, söylenecek birçok şey var. Şöyle bir baktım, ilk 1950’li yıllarda bugünkü internetle alakalı bir başlangıç çalışması yapılıyor. Tabii, bu çalışmalar yıllarca devam ettikten sonra 1989’da ilk veri ağı, bugünkü internet manasında bir şey ortaya çıkıyor.

Benim bilgisayar mühendisliği lisansım 1993’te. Yüz yıl evvel gibi gözüküyor, e-mail adresi alıp ondan sonra e-mail gönderecek kimsenin olmadığı, Unix ortamında makine dili, Assembly Language, Fortran gibi dillerin kullanıldığı, şu anda, aslında o diller muhtemelen onların bir üstü olarak kullanılan altlıklar kullanılarak programlama yapılıyor. Bunun, tabii, insanlık adına ne kadar önemli bir gelişme olduğunu biliyoruz.

Sayın Başkanım, açılışı yaparken data manipölasyonundan bahsettiniz, veri manipölasyonundan, “Verileri elinde tutanlar demokrasi, hukuk, insan hakları üzerine de söz sahibi oluyor.” dediniz. Bu, tabii, bana biraz Edward Said’i hatırlattı. Yani bilginin güç olduğu, bilginin, doğrudan bilgi sahibinin, bilgiyi üretenin asıl güç sahibi olduğunu söylüyor Edward Said. Onun için, dijital mecraların -tabii, Komisyonumuzun alanı çok geniş ama- sosyal medya üzerinden de nasıl bir güç olduğunu tekrar tekrar hissetmiş oluyoruz.

Ben özür diliyorum, bir toplantım vardı, Başkanımıza bilgi verip, gidip gelmem gerekti. Onun için, aradaki sohbetlerin ve konuşmaların bir kısmını kaçırmış oldum. Unutulma hakkından bahsedilmiş. Bir kısmını da notlardan aldım yapılan konuşmaların.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Onursal Bey sizinle ilgili bir şeyde bulundu, olumlu bir katkı verdi.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Mahkeme kararını...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Evet, bir mahkeme kararı. Bu herkese uygulanabilir diye sizin de hakkınızı teslim ettim yani orada bir sorun yok, yanlış anlaşılmasın.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Teşekkür ederim; bana da zaten öyle not ulaştı, çok teşekkür ederim.

Şimdi, öyle bir şey ki daha önce bu dijital mecralarla alakalı konuşurken şeyden bahsetmiştim, bu işin sosyolojik, psikolojik bir boyutu var. Demin Sayın Vekilim dijital zorbalıktan bahsetti, bu da kesinlikle üzerinde durulması gereken bir husus. Bir de sosyolojik boyutu var. Yani mesela, bir köşe yazarı sizinle alakalı iftira bir haber yazıyor, ondan sonra o iftira yayılıyor, siz o arada köşe yazısıyla alakalı mahkemeye başvuruyorsunuz, tezip yayınlatıyorsunuz ama tezipin hiçbir kıymeti yok. Hâlâ her gittiğiniz yerde “Ama şunu yapmıştınız.” ya da bir yakınımın başına gelen bir şey, ona ait olmayan fotoğraflar her yerde yayınlandı, hâlâ yayınlanmaya devam ediyor, hangi genç kıza ait olduğunu bilmediğimiz fotoğraflar yakınımın adıyla yayınlanıyor ve onun üzerinden saldırıya uğruyor periyodik olarak ve ülkeye hizmet etmek için uğraşan birisi, Türkiye’de ilk bir merkez açmış, onun üzerinde çalışan birisi. Yani böyle bir boyutu var sosyal medyanın, dijital mecraların. Onun için, gerçekten çok kıymetli yapılan çalışmalar ve bunu engellemek. O manada, vatandaşımızın, bizim için unutulma hakkı ve unutmanın bazen büyük bir nimet olduğunu -insani anlamda da- ama unutulma hakkının da o manada önemli bir şey olduğunu düşünüyorum, özellikle iftira durumunda. Hani gazetede yapılanı düzelttebiliyorsunuz ama sosyal medyadaki mümkün olmuyor, dijital mecralardaki olmuyor.

Bununla alakalı birkaç cümle söylemiş olduktan sonra ben hemen toparlıyorum.

Uydundan bahsettik. Ben de çok yakından takip etmeye çalışıyorum, ben de o konuda cevabı bekliyorum. Benim de sormak istediğim: Şimdi, biz hep -Sayın Cumhurbaşkanımız da devamlı referans yapıyorlar- yerli, millî olsun istiyoruz. Tabii, tekerleği tekrar icat etmeye gerek yok. Biz belirli

şeyleri belki “hardware” manasında, teknik altyapı manasında yurt dışından da kullanabiliriz ama yazılım hususunda gerçekten yerli, milli hani her şey Türkiye’de... Verilerin işlenmesinden vatandaşla alakalı bütün bilgilerin tutulduğu fiziksel mekâna kadar ve ilgili yazılımların yapılmasına kadar hepsi, her şey yerli, milli mi? O noktada neredeyiz?

İkinci husus da -konuştuklarımız buna aslında biraz altlık oluşturdu- yapay zekâ. Yapay zekâda biz ne noktadayız? Yani ben ilk “artificial intelligence” kavramını duyduğumda 1993’tü, 1993’ten bu zamana çok şeyler oldu. Türkiye olarak biz ne noktadayız? Ben bunu da öğrenmek istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ravza Hanım, teşekkürler, çok sağ olun.

Burak Bey’in bir söz talebi var.

Buyurun Vekilim.

BURAK ERBAY (Muğla) – Sayın Bakan Yardımcım, Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlar, bürokrat arkadaşlar, çalışanlar; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Başkanımızın özellikle geçen toplantıda, toplantıların bir uzlaşıyla yürütülmesiyle ilgili çabasını saygıyla karşılıyorum. İyi niyetle yapılan çabalara, verilen emeklere biz de teşekkür ediyoruz. Hatta, geçen toplantıda Başkanımızın uzlaşıcı tavrından dolayı konuşmak istediğim konular vardı, onları ertelemiştim. İnşallah, bu şekilde de sürdürelim. Bizim de talebimiz bu yönde. Bu topraklarda yaşayan insanların huzurlu, mutlu şekilde, güven içerisinde yaşaması, emeklerinin karşılığını alması ve hayatlarını bu şekilde idame ettirmesi yönünde bizlerin de çabası var. Ancak bu iyi niyetli çabalara rağmen, şunu hissediyorum. Böyle büyük bir duvar var, oraya da çarpıldığında o duvarın aşılmadığını ve bunun da o vatandaşın huzurlu, mutlu olması konusunda da engeller çıkardığını düşünüyoruz, görüyoruz.

Sondan başlayalım. Ben de anlayamadım, burada hangi kavram veya hangi söylem siyasi bir şeyler olarak nitelendirildi, söylemek istiyorum. Tabii ki de somut birtakım olayları -ben de ufak tefek hazırladım- burada da dile getireceğiz, buradan da belli ilkeler oluşturma çabası içerisindeyiz. Yani bu Şanlıurfa Gençlik Kolu Başkanıyla mı ilgili, hangi konu rahatsız etti bilmiyorum ama bu tarz birçok örnek var. Buralarda bunu belli ilkelere doğru yaklaştırma konusunda, bir düzenleme oluşması konusunda hep beraber çaba içerisinde olacağız. O yüzden, o söylemleri de doğru bulmadığımı ben de söylemek istiyorum.

Dediğim gibi, başından beri, bizler göreve geldiğimiz günden beri, uzlaşıyla yürütülmesi konusunda büyük çaba içerisindeyiz ama avukat bir vekil olarak da en yakın zamanda baro yasası görüşülürken baro başkanlarımızın içeri alınmaması hususu bile bizleri çok rahatsız etmişti o süreçlerde. Yeni duydum, işte, o süreçte gelip görüşlerini ifade etmek isteyen arkadaşlar bugün savcılığa çağırılmışlar. Düşünün, şimdi, yani bir baro yasası görüşülüyor, baro başkanları görüş ifade etmek istiyor, şu anda savcılıkta ifade veriyorlar. E, şimdi, ondan sonra da bir noktaya gelince de “Samimiyetimize inanılması...” falan dendiğinde de olmuyor. Tamam, söylemde oluyor ama bakın, uygulamalarda karşılaşıyoruz tüm iyi niyetli çabalara rağmen.

Şimdi, konumuzla ilgili de Sayın Bakan Yardımcım da işte Muğla’nın Seydikemer ilçesinden olduğunu kendi de söyledi, hemşehrim de sayılır. Şimdi, mesela, bu internet ulaşımıyla ilgili, orada, Seydikemer bölgesinde büyük bir sıkıntı yaşadık; basına da yansıdı. Bildiğim kadarıyla, sizin Çaltılar Mahallesi, Dodurga Mahallesi’nde gündeme geldi. Yani düşünün, Muğla gibi milyonlarca turist ağırlayan bölgede bile hiç internetin olmadığı -işte, defalarca anlatıldı- yerler var maalesef. Yani, işte, bu konu belki de Komisyonumuzun odaklanması gereken ana konulardan biri olacak bu süreçte Sayın

Bakanım. Yani hep beraber bu konuda sorunları... Yani gizleyerek, saklayarak bir yere varamayız, varsa sorun gidelim, nerede internet çekmiyorsa tespitini yapalım ve çözümü konusunda da... Yani dediğim gibi, sizlerin iyi niyetli çabalarına inanıyoruz. Mesela, şunu merak ediyorum: Kaç köyde internet yok? Böyle bir istatistiğimiz var mı? Hiç ulaşılamayan kaç mahalle var? Nüfusun ne kadarı ulaşamıyor? Veyahut da “Şöyle bir aksaklık var ve bunları gidermekle ilgili şu kadar yatırıma ihtiyacımız var.” diyelim. Hani, varsa bunu koyalım ortaya. Çünkü bu altyapı gerçekten hep sorgulanan bir yatırımdır. Yani bu lale ihaleleri gibidir. Yani lalede de “Şu kadar aldık.” Dersiniz, kimse oturup o laleleri sayamaz. Şimdi, bu internette de böyle, altyapılarda da böyledir. “Döşedik.” dersiniz ama “Gerçekten döşeniyor mu, ne oluyor, ne bitiyor?”u, bunu Sayın Bakanım, varsa bir yerde sıkıntı, hep beraber çözelim. Böyle bir çalışmanız var mı, onu merak ediyorum ortaya konulması açısından.

Tabii, hukukçu da olduğum için, mesela, bu UYAP sisteminde şu anda çok sorunlarla karşılaşyoruz. Bu konuda da merak ediyorum. Hak arama özgürlüğü, vatandaşlarımızın bu süreli olan konularda... Artık alıştı meslektaşlarımız da, bunu yürütmeye çalışıyorlar ama bir bakıyorsunuz, dilekçelerini vermeleri gereken veya dava açması gereken son gün UYAP’ın kapalı olduğunu görüyoruz. Bu konuda da ciddi çalışmalara ihtiyaç var. Ne gibi çalışmalar var, onu merak ediyorum.

Şimdi, bunun dışında da yine Komisyonumuzu ilgilendirdiğini düşündüğüm, bu internet üzerinden işlenen birtakım suçlar ve bunlara müdahalelerle ilgili, daha önce, ilk toplantıda anlatmıştım, örnek vermiştim Sayın Bakanım. Şimdi, bizim Muğla’nın Ula ilçesinin bir köyünde yaşanan talihsizlik, Beşiktaş’taki bombalı saldırıdan sonra o köydeki kırsalda internetin başında vakit geçiren bir genç kardeşimiz “Ya, şimdi de interneti kapatırlar.” gibi bir cümle kullanmış, ondan sonra İstanbul Organizeden gelmişler, o kardeşimizi aldılar, gittik müdahale ettik “Ne var bunda?” diye. “Acaba terör bağlantısı var mı?” diye, hemen bir gün içerisinde o müdahale yapılmış. Güzeldir, doğrudur, hızlı yapılmış ama mesela geçenlerde yine bizim bölgemizde yaşanan bir olay. Psikolojik sorunlu olduğu düşünülen bir kadın birkaç aileyle ilgili Instagram’dan yazı yazıyor ve aileleri yıkılma noktasına gidiyor, hâlâ çözüme ulaşamıyor. Şimdi, buna ulaşabiliyorsak bu konuda da belki hızlanılmalı. Mahkemelerde cevapların çok geç kaldığını biliyoruz. Yani gidiyor, tespiti konusunda, IP tespiti vesaire konusunda gecikiyor. Bu konularda da mahkemelere verilen cevapların hızlanması konusunda da çalışmaların yapılması adaletin gecikmemesi açısından önemlidir diye düşünüyorum.

Yine, konuşulan bu unutulma hakkıyla ilgili... Bakın, neye göre unutulma hakkı? Şimdi, burada, işte, uygulama, az önce söylediğim somut olaylar, ilkelerin belirlenmesi. Yine meslek hayatımdan bir örnek vereyim. Deniyor ya “Olmalı, yazılıyor.” diye de uygulamada sorun çıkıyor, işte, o samimiyet veya az önce söylediğimiz, duvar, hangi dengeler giriyorsa. Bir gün eşya tespiti talebi yapılır. Bir erkek ve kadın problem yaşıyorlar, evdeki eşyaların tespitini istiyor, alacak evinden, uzaklaşacak. Başvurduk asliye hukuk mahkemesine “Evlilik birliği olmadığından dolayı talebin reddine...” dedi. “Ya, bu eşyayı tespit edip almamız lazım.” dedik. Aynı koridorda başka bir mahkeme var, oraya başvurduk “Tamam.” dedi, kabul etti, gittik, eşyaları tespit ettik, aldık. Şimdi, evlilik birliği arıyorsunuz ama mesela öğrenciler kendi aralarında 2 kız veya 2 erkek de aynı evde kalıp problem yaşıyorlar, eşya tespiti isteyebiliyorlar. Şimdi, düşünün yani aynı koridordaki mahkeme farklı karar verdi, aynı koridorda. Şimdi, öyle olunca işte, bunlar neye göre, kime göre soruları gündeme geliyor. Bunları çok doğru şekilde -az önce de söylediniz- usulünün, yönteminin sıkı sıkıya kurallara bağlanması lazım. Mesela geçenlerde internette, tesadüf, kırsal mahalleden bir vatandaşımız, bir fotoğraf paylaşmış. Bir baktım, daha önce bizim Muğla’da valilik yapan ve FETÖ’den tutuklu bulunan bir valinin fotoğrafı da var. Bir ziyarete gelinmiş oraya, onun muhtemelen haberi yok, onu paylaşmış, kendine göre köye gelmiş bürokrat... Ama onun yanında bulunan birtakım siyasiler onun kaldırılmasını isteyebilir, anlatabiliyor muyum? Yani böyle birtakım çelişkiler oluşacaktır, doğacaktır; bunların giderilip sıkı sıkıya kurallara

bağlanması gerekiyor. İşte, trafik kazası örneği verildi. Evet, geçen gün Tuncay Başkanımız da söyledi. Bu konuda televizyonlarda işte, o kötü görüntülerin... Ama bunun arkasına sığınarak da başka yasaklamalarla toplumun bilgilendirme hakkının önüne geçilirse bu sıkıntı.

Bakın, aralık ayında yasaklanan haberlerle ilgili şöyle bir inceleme yaptığımızda o kadar değişik sonuçlara ulaştık ki Sayın Başkanım. Yani mesela PTT'nin bir şirketle gizli protokol imzalaması haberi yasaklanmış. Nedir diye baktım. Kişi hakları ihlali gerekçesiyle yasaklanmış. PTT'nin 2 milyon dolarlık aktardığı bir paradan bahsediliyor; bayileri aracılığıyla kuyumculuk yapmak, altın satışı pazarlama ekipleri oluşturmak, altın ödeme sistemi kurmak falan diye böyle bir protokol imzalanmış. Vatandaş bunu bilebilir yani bilsin. Niye buna mesela yasak geldiğini anlamış değilim. Aralık ayında yasaklananlardan bir tanesi.

Yine, incelerken işte, İstanbul İl Başkanımız Canan Kaftancıoğlu, Fahrettin Altun'un eviyle ilgili fotoğraf çekilmesi meselesi. Onları azmettirme diye bir dosya açılmış yani azmettirmiyormuş, bununla ilgili takipsizlik kararı verilmiş Başkanım, İstanbul İl Başkanımızla ilgili. Bu takipsizlik kararıyla ilgili yasaklama getirilmiş. Allah Allah diye girdim, sonra bazı haberler çıktı. Ya, dedim buna yasak gelmiş, niye var acaba diye baktığımda şunu gördüm: Daha sonra meğer ona itiraz edilmiş, karar kaldırılmış. Onun kaldırıldığı haberi internette var. Yani takipsizlik kararına yasak konmuş, onu göremiyorsunuz; daha sonra itiraz ediliyor o takipsizlik kararına, bunun haberi var. Yani bakın, işte, kaygılar, somut... İşte, Cübbeli Ahmet Hoca'nın damadı, ağabeyi hakkındaki haberlere, işte, birtakım ihaleler, çok derin baktım, konuları girdim. Mesela ilginç bir şey yine, Antalya Kumluca'daki başhekimin oradaki çalışanlara "Kendini 500 kez salağım diye yaz." şeklinde bir talimatı olmuş, olduğu iddia ediliyor. Daha sonra bu konuda haber erişim yasağı getirilmiş ama ondan sonra Sayın Sağlık Bakanı konunun üstüne gitmiş ve o başhekimi görevden almış. Ee, şimdi, yasaklamak mı doğrudu, görevden almak mı? Anlatabiliyor muyum yani çok ince çizgiler var. Bunların bakın, yani az önce de söylendi, sosyal medyanın veya işte, bunları ifade etmenin, zaman zaman o bölgelerdeki çılgınlıkların, bazen ekolojik anlamda verilen mücadelenin, doğa mücadelesinin duyurulması anlamında ne kadar önemli olduğu... Ama siz ona pat diye bir yasak getiriyorsanız, birtakım gerçekten objektif olarak... Az önce de konuştuk, sulh ceza hâkimleri diyorsunuz, ne kadar yeterliliği var, neye göre inceliyor? Bunların, bu kaygıların giderilmesi gerek diye düşünüyorum.

Yeni bir gelişme Başkanım, şimdi bu Turkcell BİP uygulaması varmış, bunun içinde de yazışmalar yapılmış. Bir patent başvurusu yapılmış. Haberiniz... Muhtemelen yeni düştü bu. Ne diyor biliyor musunuz? Yapılan yazışmaların analizi, duygu durum analizi yapılarak müzik önerisi veren bir sistemle ilgili patent başvurusu yapılmış. Şimdi, düşünün, yazışmalardaki konuya göre sizin duygu durumunuzu tespit edip öneriyor. Bana göre tehlikeli. Bunun patent başvurusu yapılmış. Bunun gibi konular üzerinde çalışılması lazım, hep beraber yani bu ilkeleri oluşturacağız. O yüzden bir şeyden çekinmeyelim, bu somut örnekleri ortaya koyalım. Zaman zaman bizim arkadaşlarımız da haksız saldırılara maruz kalabiliyorlar, bunları buralarda konuşalım, sakıncalarını belli ilkelere ulaştıralım. Ki bakın, "Twitter" dendi, işte "Zorbalık yapıyor." dendi ama dünya genelinde de hesabın kapatılmasıyla ilgili en çok Türkiye'den başvuru var Başkanım; 99.840 tane talep gitmiş 2012'den bugüne. Yani bunların da dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum.

Yine, emek veren herkese teşekkür ediyorum, emeklerinize sağlık.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ederiz Burak Bey.

Şimdi, söz sırası İbrahim Ethem Sedef Bey'de, Yozgat Vekilimiz.

Buyurun.

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim, kıymetli Bakan Yardımcım ve bürokratlarımız; öncelikle hayırlı günler diliyorum ve yapmış olduğunuz sunumdan dolayı da Sayın Bakan Yardımcım, teşekkür ediyorum.

Tabii, birkaç soru hazırlamıştım ama son konuşmacı olunca bazı sorular da biraz tekrara düşüyor, onun için de kusuruma bakmayın diyeceğim. Ama konuşmamın en başında, her birimizin siyasetçi olduğunu ve farklı farklı siyasi partilerde siyaset yaptığımızı, hepimizin söyleyeceği sözlerin ve fikirlerimizin olduğunu en başta belirtmek istiyorum. Âcizane şöyle bir düşüncem var: En azından Komisyonumuz yeni kuruluş aşamasında iken birtakım siyasi atışmalar yerine, Komisyonun oluşumunu -böyle 5, 6, 7, kaç olursa- toplantılarımızı da erteleyerek... İşte, kurumlarımız gelecek; bugün Ulaştırma ve Altyapı, Adalet, İçişleri. Şimdi, bunları dinleyelim. Ülke olarak, dijitalleşmede ne durumdayız, hukukta ne durumdayız yani sosyal medya, diğer sağlayıcılar konusunda; biz Komisyon olarak bu analizleri aldıktan sonra tabii ki her birimizin fikri olacak, hatta siyasi duruşu olacak. Yani burada bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak da ülke ve millet adına hassas olduğumuz bazı durumlar olduğunda, yeri gelirse, biz de bir arkadaşımızın sözü hoşumuza gitmezse ona karşı çıkacağız veya Komisyonumuza gelecek bir konu, görüşülmesi gereken bir konu olduğunda hepimizin ayrı fikirleri olacak ama önümüzdeki bu toplantılarda biraz, her birimiz... Yani ben şahsımı da katarak söylüyorum, yanlış anlaşılmasın, kimseyi de eleştirmeden yani ne Onursal Bey’i ne Selman Bey’i ne sizleri, özür diliyorum, öyle bir yaklaşımım da yok ama. Buranın daha verimli olabileceğini düşünüyorum ben, Komisyonun.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Kesinlikle.

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) – Çünkü bu Komisyon öyle ki, bakın, işte, bakanlıklarımızı da dinlemek istiyoruz ya, işte adaleti de ilgilendiriyor, Adalet Bakanlığını dinliyoruz, yeri gelirse Adalet Komisyonu’yla da belki istişare kuracağız, belki öneri sunacağız. Ben, 5651 sayılı Yasa’nın çıkışında da keşke Komisyonumuz olsaydı belki daha güzel olurdu, temenni olarak ona katılıyorum ama Adalet Komisyonundan çıkmasında çok beis de görmüyorum. Niye? Ya, hukuki bir düzenleme ve ceza var, bu adaleti ve Adalet Bakanlığını, hâkimlerin alacağı kararı ilgilendirdiği için çok aşırı bir şey olduğunu aslında çok içsel olarak da düşünmüyorum. Bunu da belirtmek istedim sadece, belki yanlış da düşünüyor olabilirim.

Sayın Bakan Yardımcımıza da birkaç soracağım soru var. Ülkemizde biliyorsunuz, işte, bu Whatsapp’la birlikte ön plana çıktı ve genel anlamda da tüm vatandaşlarımızın şöyle bir kaygı taşıdığını hep yaşadık. Bunun bazen esprisini de yaparız, yani simitçi bir ağabeyimizin bile işte “Benim telefonum dinleniyor mu acaba?” endişesine kapıldığı bir ortamda Whatsapp’tan diğer operatörlere geçmek için, sağlayıcılara geçmek için insanların arasında konuşulan konuya baktığımızda, bizim yerli ve millî olarak gördüğümüz uygulamaların gizlilik politikası ne aşamada? Yani onun da hani bir, vatandaşa bunun anlatılması ve gönül rahatlığıyla kullanmalarını da sağlamaya çalışmak veya öneride bulunmak. Tabii, burada şirket önermesinden ziyade genel anlamda ülkemizdeki ilkeler ne? Ülkemizdeki bu sağlayıcıların pozisyonu ne? En azından vatandaşlarımız da bu güven ortamını yakaladığında ben inanıyorum ki daha fazla katılım sağlayacaklardır. En azından biz de birtakım ülkelerde bulunan ve yer yer böyle bir dayatma oldu, ileride başka dayatmalar yapacaklar mı bilmediğimiz bir ortamda yaşıyoruz yani tahmin bile edemediğimiz. Ee böyle bir şey olduğunda onlara mahkûm bir ülke veya vatandaş konumunda da olmak istemiyoruz. Yani bu uygulamaları da böyle bir tanıtım şeklinde yapıyor musunuz, nasıl olduğunu? Ve mesela bununla ilgili de yerli, millî olarak sahaya incek yatırımcılarımıza teşviklerinin nedir Bakanlık olarak, neler var yani neler veriliyor? Hani bunların da mesela belki çıkması... Bugün dünyada en çok kazanan şirketlere baktığımızda -bir haber çıkmıştı- 10 taneden ilk 7’sinin bilişimle,

iletişimle uğraşan şirketler olduğunu gördük. Baktığınızda, işte, belki yatırım için teşviklerimizi daha böyle kamuoyuyla paylaşarak teşvik edebiliriz veya böyle teşvikleriniz, neler var? Aynı zamanda da yerli ve millî yazılımımızı geliştirmek için başka teşvikler de ortaya koyacak mıyız? Belki bugüne kadar konulmuştur ama belki ek bir çıkış yapmamız gerekiyor çünkü hakikaten pandemiyle birlikte de bu kat kat arttı, dünya dijitalleşmeye tamamen yönelmiş durumda her alanda, e-ticarette de, siyasette de, sosyal yaşamda da.

Teşekkür ediyorum ben tekrar sunumlarınız için ve beni dinlediğiniz için.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ederim.

İbrahim Bey’in uyarılarına ben aynen katılıyorum. Biz kendi aramızda zaten daha çok konuşuruz.

Şimdi Onursal Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Teşekkürler Başkanım.

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Bir sataşma...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Hayır, sataşma...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Bir sataşmaya yol açmak istemediğimi söylemek istemiştım ama müsaade ederseniz söyleyeceğim zaten. Bir sataşma için falan değil, sadece şunu anlatmak isterim: Biz tabii ki farklı partilerden, kendine göre de fikri, düşüncesi oturmuş insanlarız. Şimdi, biz birlikte hareket ettiğimiz bir kararı tabii ki övgüyle konuşuruz, bizi dinlemeden Mecliste getirilmiş bir kararı da eleştiririz sonuna kadar milletin yararına değilse. Bunu bir siyaset malzemesi yapmak benim için çok komik bir malzeme.

İkincisi: Unutulma hakkı meselesinde aslında çok altını çizerek de siyasetçileri ayırmaya çalıştım, örneklerimi de hep oradan verdim. Belki eksikim de olmuş olabilir ama biz tabii ki unutulma hakkının evrensel bir mesele olduğunu çok iyi biliyoruz, ne söylediğimizi de biliyoruz ama şu var: Zaten hukukçular çok daha iyi bilir, aramızda hukukçu arkadaşlar var, bir unutulma hakkı meselesi vardı bizim yasamızda. 5651’de getirilen şu: Siyasetçilerin de bu sürece dâhil edilmesi. Şimdi siz bana diyebilirsiniz ki: “Unutulma hakkıyla ilgili ne düşünüyorsunuz?” Ben, sade vatandaş ve gerçek kişiler için ihtiyaçtır diyorum, ihtiyaçtır, burada hiçbir problemim yok ama bana dersenez ki: “Siyasetçiler için?” Biraz önce de söyledim, ben diyorum ki: “Biz öne çıkmış insanlarız, bir durun.” Niye? Şimdi, bakıyoruz, 17-25 Aralık operasyonları, işte o FETÖ terör örgütünün kumpasları... Geldiğimiz noktada, 17-25 Aralık haberlerine erişim engeli geliyor. Siz buna “unutulma hakkı” dersiniz ve götürür bu işe muhatap olmuş kişiyi büyükelçi atarsınız, biz de deriz ki: “Hayır, bunu unutturmayacağız, bu bir yolsuzluktur, hırsızlıktır.” Burada ayırıyoruz yani bu çok doğal. Bunun için de diyoruz ki: Bu meseleler, siyasetçiler, öne çıkmış insanlar unutulma hakkı talep etme noktasında daha iyi düzenlenebilirdi bizim önerilerimizle. Bu kadar net aslında, anlatırken de bunu anlattım. Yani siyasetçiler bu eleştirilere daha esnek olmalı, onları daha dinlemeli, bu kadar. Yoksa, evrensel bir hak olduğu... Bunlarla ilgili hiçbir tartışmam yok benim.

Üçüncüsü, şuna çok üzıldüm ama şunu söyleyeyim: Tabii ki gençlik kolları başkanları da hata yapar, siz de bizi eleştirdiniz, ben örnekler net olsun diye göstermeye çalıştım. Ucuz siyaset lafları falan bu Komisyona, bu Meclise hiç uymuyor ama tacizden, tecavüzden bahsedersek bu çok daha ucuz bir iş olur, çok ucuz bir iş olur; bir. İkincisi: Bakın, buradan söylüyorum, nerede taciz, tecavüz varsa Cumhuriyet Halk Partisi bunlara sıfır toleranslı bir parti, hemen kapının önüne koyar, yargıya iletir. Bu yargıyı yöneten de -İçişleri Bakanı da orada, Adalet Bakanı da orada- gereğini yapar. Bunu burada getirip siyaset malzemesi yapmak ayıptır, günahtır; sadece bunu söyleyeyim. Kimseden de

edep dersi almayız biz, bunu size söylemek isterim, kimseden edep dersi almayız. Ha, üslubumuzda, örneklerimizde eksikler olur ama ben hiçbir konuşmacıyı, buradaki konuşmacıyı burada bugün söylüyorum edepsizlikle suçlamadım, yarın da suçlayamam, suçlamam çünkü eleştirmek edepsizlik değildir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Şimdi Selman Bey, lütfen yeni bir sataşmaya yol açmadan, rica ediyorum...

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Hayır hayır, müsterih olabilirsiniz.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Toplantıyı kapatacağız artık, lütfen.

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şurada uzlaşmamız gerçekten güzel: Yani burada eleştiri yapılabilir, burada kimse “Neden eleştirdiniz?” demiyor. Burada üslup, yöntem, usul meselesi var.

Ben bir kez daha altını çizmek istiyorum, tutanaklara da bakabilir, orada da bir yanlış anlaşılma olduysa asla öyle bir şey kastetmediğimizi biliyoruz ama ben kimseye “Edepsiz.” demedim, ben edeplice yorum yapan herkese teşekkür ettim sadece. Bu noktada, bu Komisyonun görevi çok daha ulvi diye düşünüyorum. Biz burada milletimizin ortak hukukunu koruyoruz, koruyabiliriz, milletimiz adına ortak çalışmalar yapabiliriz ama eğer siz bunu belli bir siyasi seviyeye çekerseniz burada verimi düşürsünüz. Bunu aslında bir toplantılığa kanıtlamak için mukabele etmiş olduk ama beni tanıyanlar bilir, bugüne kadar kaç tane beraber toplantıya girdik benden hiç böyle bir üslup gördünüz mü? Görmezsiniz ama sadece, örnekler verirken belki başka siyasi parti mensuplarını tahrik etmemek konusunda biraz daha hassas davranılabilir. Mesela Burak Bey’e ben bu konuda teşekkür ediyorum yani bunun altını çizerek söyledi. Evet, biz alınganlık göstermiş olabiliriz ama karşı tarafın alınganlık göstermeyeceği örneklerle derdini ifade etmek de oldukça önemlidir diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ederim.

Ben zaman zaman diyorum sizlere değerli arkadaşlar, ben tecrübeli bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı kardeşinizim, arkadaşınızım. Ben size binlerce örnek verebilirim. Şimdi, ben, Allah selamet versin, çok severim de kendisini, Sayın Deniz Baykal’a yapılan kaset kumpasındaki meselelerde, o günkü tartışmaları falan hatırladığımda... Şimdi, bu karşılıklı olursa biz buralardan çıkamayız yani mesele bu değil. Mesela, bakın, Fatih Bey’in bir sözünü çok önemsedim, ben zaten bunu söylemiştim daha önce de tekrar siz de onu belirttiniz, çok önemli, ben de kullanacağım müsaadenizle; gerçek hayatta ne varsa dijital hayatta da bu suçtur. Yani düşünce açıklamak, fikir açıklamak... Türkiye bunları çoktan geçmedi mi? Ben mi yanılıyorum yahu? Yani gerçekten bunları biz beraberce -ben İbrahim Ethem Bey’in uyarısını çok önemli buluyorum, çok değerli- dinleyelim, sonra tekrar konuşuruz; Allah’a şükür zamanımız var. Birbirimize karşı... Sizler bizden yaşça biraz daha gençsiniz ve başka bir dünyanın temsilcilerisiniz. O anlamda, siz, bizim en azından -yani daha tırnak içinde söylüyorum- farklı bir yaş kuşağında, farklı bir zihin dünyasında olan insanların şeyini tekrar etmeyin. Herkes her şeyi biliyor zaten, sonuçta Türkiye açık, demokratik, hukuk devleti. Türkiye 1876’da ilk Parlamentosunu açmış, Anayasa’sını... Tuna vilayetinde ilk yerel meclisler kurulmuş. Ha, darbeler falan; hepimiz bunlara karşıyız zaten. Bunun altını çizmek isterim.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Başkanım, süreye riayet edersek...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, güzel, süreye... Ben de Başkan olarak korsan bildiri...

Şimdi, Fatih Bey, nasıl öngörüyorsunuz? Bu kadar mevzular oldu, atomu parçalamak gibi. Bize bir özet olarak -usta bir Bakan Yardımcımızsınız, usta bir insansınız- böyle bir toparlayarak, yeni bir tartışma açmadan ve rica ediyoruz, bize de bütün bunları bir bilgi notuyla -çünkü sorular çok oldu, uzun uzun şey yapacaksınız- bize, en azından sorulara yazılı da cevap vermek suretiyle...

Teşekkürler.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Başkanım, çok teşekkür ederim.

Öncelikle, başta Dijital Mecralar Komisyonumuz olmak üzere Meclisimize gerçekten teşekkür ederek başlamak istiyorum. Ülkemizin egemenlik haklarını dijital mecrada da savunarak koruma noktasında, başta 5651 olmak üzere önümüzdeki süreçte bu konu sıkça önümüze gelecek çok farklı mecralarda. Yani bugün artık bu global şirketlerin, ülkelerin gerek fiziksel sınırlarını gerek hukuklarını yok sayarcasına yapmış olduğu hareketleri sadece ülkemizde değil tüm dünyada gözlemliyoruz. Altı ay önce bir Amerikan Başkanının hesabının kilitleneceğini birisi söylese hiçbirimiz... Yani bu yasayı yaparken bile o önümüzde örnek olarak olsaydı belki çok daha farklı bir yasa çıkacaktı, çok daha sert bir yasa çıkabilirdi ama bu mecrada böyle bir mecrada, sürekli gelişim, değişim... Yani süreli kuruldu sanırım ama sanırım Dijital Mecralar Komisyonu artık Meclisimizin sürekli komisyonlarından...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Sürekli oldu.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Sürekli oldu.

Sürekli komisyonlarından ve önümüzdeki süreçlerde en önemli komisyonu olacağına ben eminim.

Sorulara böyle kısa kısa cevap vermem gerekirse Başkanım “haberleşme hürriyeti” dediğimiz hürriyeti WhatsApp örneğinden yola çıkarak hiçbir koşul, şart... Her vatandaşın haberleşme özgürlüğüne sahip olduğu anayasal güvence, haberleşme, ifade özgürlüğü engellenemez; o sözleşmelerle de engellenemez. KVKK’nin ve bizim çıkış noktamızın önündeki en önemli şeylerden biri bu, sen eğer haberleşme hizmeti veriyorsan, bizim operatörlere yaptığımız, işte Turkcell, TÜRK TELEKOM, Vodafone’a yaptırdığımız sözleşmelerde “Haberleşmeyi ben engelleyeceğim.” diyemezsin. Hiçbir şekilde diyemiyor. Hatta bununla ilgili çok farklı talepler de alıyoruz ama biz, başta hizmet kalitesi olmak üzere “Hangi köylerde yok, hangi köylerde var? Ankara’nın şurasında niye hızlı çekmiyor?” diyoruz ya... Bakın, TÜRK TELEKOM’a, Turkcell’e, Vodafone’a mobilde, TÜRK TELEKOM’a da sabitte verilmiş imtiyazlarla, biz bunlara belirli kapsama yükümlülükleri, 2G’de, 3G’de, 4,5G’de, öte yandan sabitte yükümlülükler getirmişiz ve belirli süreler vermişiz ilk bunlar ihale edilirken, demişiz ki: “Arkadaş, bir otoyol yapıldığında üç sene içerisinde bunu kesinlikle bitirmen lazım.” “Büyükşehir belediye sınırları, bunu şu kadar sürede büyükşehir sınırları içerisinde bitirmen lazım.” Mesela Ankara, biz Büyükşehir Belediyesi Yasası’nı değiştirdikten sonra o kapsama yükümlülükleriyle ilgili bir anlaşmazlık olmuş. Niye? Adam imtiyazı alırken Ankara Büyükşehir Belediyesinin büyükşehir mücavir alanı işte şu içinde bulunduğumuz alanı kapsarken şimdi Ankara’nın tamamını kapsamış gibi ama önümüzdeki imtiyaz ya da kullanım hakkı sözleşmesinde biz geneli matuf kılacak şekilde bu kapsama yükümlülüklerini onlara bildiriyor olacağız. Kapsama yükümlülüklerini sonuna kadar takip ediyoruz. Buna uyulmadığı sürece bizim yerleşik operatörlerimize işte çok çeşitli cezalara varıncaya kadar, cirosunun yüzde 3’üne kadar ceza verebiliyoruz. WhatsApp, OTT’ler, hizmeti kesti adam, hiçbir şey yapmadı. Fiberoskop bakın, birçok insan ticaretini bile... Instagram’dan ticaret yapanlar var, farklı elektronik pazarlardan ticaret yapanlar var. Diyorlardı ki -vatandaşın başvuracağı mecrada olmaması yönünden örnek için söylüyorum- “Ben dükkânımı açtım, belirli bir yatırım yaptım, fiziki dükkânımı kapattım, buradan ticaret yapıyorum. Bir gün birisi geldi, benim dükkânımı kapatmayla ilgili bildirimde bulundu ve kapandı, ben hakkımı nerede arayacağım?” Şimdi, hesabını kilitledi, ne yapacak adam,

dükkânını kilitledi? Düşünebiliyor musunuz, devlet olarak biz burada hiçbir şey yapamaz durumdaydık. Bu şekilde en azından o mecraları karşılarına koyduk. Ya bırakın şeyleri, gazetelerin hesaplarını kendi kafasına göre kilitlemeler. Sayın Başkanım, hani, Sözcü, Birgün dâhil olmak üzere...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Mahkeme kararı var, ben onun için söyledim.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Şöyle: Onlar olmak üzere, normal bunlar basılı yayınlarına devam ettiği sürece, kanunlara uydukları sürece burada farklı bir uygulama olması mümkün değil, yapamazlar.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Mahkeme kararı var Sayın Bakan Yardımcısı.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Mahkeme kararlarının alınması noktasında da şöyle bir şeyimiz var: Esasında bizim kanunumuz diyor ki: URL bazlı engellemek mümkünse URL bazlı engelle. Bütün mahkeme kararlarının yüzde 99,9'u da bu şekildedir. Yani bir platformun, hesabın tamamen kapanmasını kesinlikle istemiyoruz.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Ama Wikipedia'da iki yıl sürdü.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – İşte, geleyim ona da. Yani biz diyoruz ki: İçerik neredeyse onu engelle. Ama şu anda “https” dediğimiz, güvenli bağlantı denilen bir paket hâlinde sunmayla ilgili yeni bir sisteme geçildi. Burada ilgili şirket isterse sadece oradaki o bit, kırıntı dediğimiz milyonlarca datanın –Wikipedia'da da aynı örnek- bir tanesi, sadece o bizim mahkeme kararına konu yer kendilerince düzeltilebilseydi ya da onu da geçeyim, Türkiye'den editörler -yani Wikipedia her biri çok böyle tartışılacak ki- bunu düzelttiği zaman oradaki daha süper editörler tarafından bunun düzeltilmesi engellenmeseydi hiçbirini yaşamayacaktık. Biz bunun müzakere sürecinde de Wikipedia'nın yetkilileriyle konuştuk, dedik ki: “Biz yapıyorsak biz yapalım, siz yapıyorsanız siz yapın. Gelin, Türkiye'de bu editörlük yapısını da düzgün şekilde kurun ki Amerika'daki FETÖ'cü, süper editör hâline gelmiş adam Türkiye'deki bilginin tamamen yanlış olduğu ortada olduğu hâlde bunu düzeltmeyi engelliyor, öyle bir yapı. Yani dijital ortamda da böyle güçler, süper güçler, daha ultra güçler, orada da bir hiyerarşi söz konusu. Siz işte o deminki sörf örneğinden hareketle, geç girdiğiniz mecralarda artık yoksunuz. Ha WhatsApp'ın nasıl bu kadar daha yüksek kullanıcı sayısı oldu? Esasında Facebook, WhatsApp'a 19 milyar dolar verirken öyle bir mecrayı yapabilecek teknik kapasitesi vardı ama sadece yapabilmek yetmiyor, bunu kullanabilmek ve belirli baza ayırabilmek. WhatsApp ile Facebook arasında -ben şimdi soruları tek tek gitmiyorum ama hatırladığım kadarıyla- esas sorun, Sayın Vekilimizin de dediği gibi, WhatsApp'ta hepimiz kullanımımıza bakarsak, gündelik ben Sayın Başkanım ile mi konuşmuşum, bürokrat arkadaşlarla mı konuşmuşum, gündelik her türlü bilgime konum bilgisi dâhil ulaşabiliyor şirket, bir yandan bir şirketten bu bilgileri aldı. Facebook'la ilkokulda lise, üniversite ya da çeşitli sosyal gruplardan günlük konuşmalarım değil de daha geniş zamanda, belki ayda bir, iki ayda bir, üç ayda bir, altı ayda bir, yılda bir görüştüğüm ama gene de görüştüğüm insanların bilgisini alıyor, bu genel profil ile özel anlık profili birleştiriyor ve hiç kimsenin elinde olmayan farklı bir dataya kavuşuyor. Almanya'da ya da Avrupa Birliği ülkesinde niye yapamadı? Bizde niye Rekabet Kurumu ilk başta buna el attı? Nedeni de Almanya'da işte o 110 milyar euroluk cezayı rekabet kurulu “Sen böyle tekel oluyorsun, başkalarının pazara girmesini engelliyorsun, bunu yapamazsın.” demiş olduğu için. Bizim de Rekabet Kurumumuz orada BTK ya da farklı kurumlardan daha önce devreye girdi ama gerek 5651 gerek farklı düzenlemeler, haberleşmeyle ilgili düzenlemeler noktasında bizler de elimizden geleni yapıyoruz.

Önümüz Türkiye olarak esasında açık, 5G önümüzde. 5G'de artık yani gerçekten haberleşmede şöyle on yıllık dönemlere baktığımız zaman tamamen farklılaşıyor. Bir tanesi de Ahmet Büyükgümüş Vekilimizin sorduğu, işte o Starlink küçük uydu projeleri. Daha geçtiğimiz hafta bir seferinde, bir

fırlatmada 143 uyduyu aynı anda SpaceX fırlattı. Ayın başında biz Amerika'daydık, TÜRK SAT 5A uydumuzun fırlatılmasıyla ilgili oradaki fırlatma törenine ben katıldım gene SpaceX'le. Bir yandan mevcut konvansiyonel, o büyük çaplı daha büyük alanda uydularla ilgili stratejimiz devam ediyor; 5A, 5B, 6A, yerli uydumuz. Öte yandan da dünya şu anda bunu -başta Elon Musk'ın SpaceX şirketi olmak üzere- mikro uydularla interneti verebilir miyim diye uygulamaya başlıyor. Google "Balonlarla ben bu hizmeti verebilir miyim?" diye düşündü. Bakın, hep fiber, mobil konuşuyoruz ya, örneğin -ben vereyim o örneği- Uganda'da sadece 30 bin sabit hat müşterisi var, Afrika'da; Amerika'daki fiber yaygınlığı Türkiye'den çok daha kötü. Niye? Çok geniş alanlarda ya da hiçbir sabit altyapınızın olmadığı yerlerde adam diyor ki: "Ben artık sabit bağlantı gitmiyorum, belirli alana kadar gidiyorum, o alanın ötesine mobil ile gideceğim, daha da kırsala uydula gideceğim. Yani bizim mezarları düşünelim; mezarlarda 10 kişi, 20 kişi, 30 kişinin yaşadığı yerlerimiz var. Bizim evrensel hizmet kapsamımız... Evrensel hizmet ne, onu da çok kısa söylemem gerekirse; operatörlerimiz ticari olarak gidilmesi kendilerince uygun olmayan... Bunlar ticari kuruluşlar, öyle ya da böyle, belirli regülasyona tabi ticari kuruluşlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Bakanım, çok özür dilerim, bir şey söyleyeceğim.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şimdi, tam bu noktada, siz aynı zamanda TÜRK TELEKOM'un Yönetim Kurulu Başkanı'sınız.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Evet.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şu anki ifadenizle "Bunlar özel kuruluşlar, şirketler, operatörler." diyorsunuz ama şu anda da burada konuyla ilgili düzenlemeleri uygulamadan sorumlu bir Bakan Yardımcısı olarak buradasınız yani bu biraz çelişki değil mi?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Sayın Vekilim, TÜRK TELEKOM imtiyazı verilirken 2006'da, bütün dünyada benzer örneklerinde olduğu gibi, devletin haklarını korumak üzere altın hisse ve altın hissenin imzası olmadığı zaman veto hakkı diyebileceğimiz hisse noktasında özelleşmenin ilk gününden itibaren orada devletin temsilci bulundurmasına... Devlet "Tamam, ben bunu özelleştiriyorum ama devletin çıkarlarına aykırı herhangi bir şey olmaz." İmtiyazlı hisse, altın hisse sahibi de şimdiye kadar hep Ulaştırma Bakanlığının müsteşarları tarafından temsil edilen hisse olmuştur.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama diğer operatör Turkcell'in de Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Bülent Aksu, aynı zamanda Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı yani burada rekabet koşullarına aykırı bir durum söz konusu değil mi? Çünkü hangi konuşmayı, hangi kararı hangi görevinizle aldığınız net değil.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Ben kendi alanımla ilgili, TÜRK TELEKOM'la ilgili işte benim temsil ettiğim ve şu ana kadar attığım...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Genel bir uygulamaya dönüşmüş sizde.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Yok, yok.

...bütün imzalarda devletin haklarını temsil etmek üzere, devletçe imtiyazın en başında itibaren korunmuş hakkı, o hakkın neticesini vermek üzere kullanmış biri olarak -demin Onursal Vekilimizin söylediği- port yok şikâyetlerinin olduğu bir anda gelip... İki senedir, üç senedir ya da işte bayağı bir süredir port yok şikâyeti alamazsınız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Bakan Yardımcım, yani bu, durumu çok açıklamıyor. Çok özür dilerim, bir dakikanın içinde söyleyeceğim. Örnek: Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı Sayın Bülent Aksu aynı zamanda Turkcell Yönetim Kurulu Başkanı, aynı zamanda da Eximbankın Genel Müdürü.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Vekilim... Vekilim...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Düşünün...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ya Vekilim, müsaade edin bir mikrofonunuzu açayım; Deniz Bey, mikrofonunuzu açayım. Lütfen konuyla ilgili konuşalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çok ilgili, çok ilgili.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Hayır, efendim, bakın, lütfen birbirimizi anlayalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir bitireyim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ya bir müsaade edin ben de bir konuşayım, bu Komisyonun Başkanı da benim, iyi niyetimi istismar etmeyin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben cümlemi söyledikten sonra...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Bülent Aksu'nun Fatih Sayan'la ilgisi nedir?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben cümlemi söyledikten sonra siz bağırırmaya başlıyorsunuz.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Hayır, bağırma ile ilgisi yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz bağırırsanız ben daha fazla bağırıyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Hayır. Bağırın, buyurun; buyurun bağırın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz bağırdınız.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Buyurun bağırın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz bağırdınız.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – İstedığınız kadar bağırın beyefendi. Size söz hakkı vermiyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz bağırdınız.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Buyurun Sayın Bakan Yardımcısı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben bu ülkenin bir milletvekiliyim ve bu konu da bununla çok alakalıdır.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Lütfen... Ben sizi milletvekili olarak görüyorum, siz lütfen değerinizi bilin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hem düzenleyici bir...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Efendim, siz Fatih Sayan'a, Fatih Sayan'la ilgili soru sorun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz bu kurumun yetkilisi olup aynı zamanda da o...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Cevap verecek işte, müsaade ederseniz verecek, cevap verecek.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz girmesiniz...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Hayır, niye girmeyeceğim? Ben burada -müsaade edin-Başkanım yani.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani artı toplamak için bu şekilde sesinizi yükseltmenizi reddediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Siz lütfen ifadelerinize dikkat edin, dinleyelim Sayın Bakan Yardımcısını.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz yükseltirseniz ben de yükseltirim.

Ben susuyorum, bağırma başlıyor. Böyle bir şey olmaz ya!

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Gerçekten yararlandığımız bir konuşma oldu. Başında ben gerçekten çok beğendim sizin konuşmanızı da, oradaki tespit etmiş olduğunuz hususları da. Siyasete girmeden... Neden biliyor musunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Biz siyasetçiyiz.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Hayır, hayır. Şey değil, ben sizi sonuna kadar dinledim. Cevap vereyim, sonra tekrar konuşursunuz ama gerçekten siz konuşmanızda çok güzel hususlara değindiniz, ben onları da özellikle not aldım ki buna özel olarak cevap vermek üzere.

Şimdi, TELEKOM’la ilgili hususu ben size arz ettim, söyledim ve imtiyazın başından itibaren bu şekilde kullanılıyor ve gerçekten devletin yararına olacak uygulamalara imza atma noktasında da orada her zaman devlet hakkını korumuş durumda.

Bunun dışında, şimdi, önümüzdeki süreçte yerleştirmeye ilgili, sizin bahsettiğiniz, işte, Amazon’un Türkiye’ye getirmesi, getirmemesi, şöyle bir şey var: Kullanıcıya ne kadar yakın olursanız o kadar hızlı ve o kadar kaliteli hizmet verirsiniz. Bu sabit, kullanıcıya yakın olmanız lazım. Niye? Şu gecikme süreleri var. Yani siz bir servis sunduğunuz zaman gecikme süresi ne kadar az olursa o kadar iyi hizmet verirsiniz. Bu anlamda, veri lokalizasyonunun yanı sıra bu gerçekten çok dağıtık yapılara sahip, bir yerden olmazsa, “match network” dediğimiz farklı farklı alanlarda, farklı farklı “data center”larından bu bilgileri alıyoruz ama kullanıcı kalitesini artırmak için, hizmetteki kaliteyi de artırabilmek için insanlar o lokale doğru da gidiyorlar. Lokale gitmeleri, iki husus var burada, bir: Veri merkezi. İkincisi de veri merkezinden kullanıcıya olan o fiber hatların ya da bakır hatlar neyse, onun size uzaklığı. Ne kadar vatandaşa yakın olursanız o kadar... Hatta şöyle diyeyim: Yeni teknolojiler, patenti alınan teknolojiler baz istasyonunda bazı verileri barındırmayı içeriyor. Niye? Baz istasyonundan veriyor, tekrar başka yere gitmesine gerek yok çünkü “network”ü düşünürseniz baz istasyonları, mobil düşünürsek buradan bir baz istasyonuna gidiyor, baz istasyonundan merkeze gidiyor, merkezden işte internet servis sağlayıcı... Bu, milisaniyeler seviyesinde oluyor ama çokça kullanılan bir datayı adam baz istasyonuna koyuyor ki baz istasyonundan size direkt versin, anında ultra hız kazanın, başka yerleri dolaşmasın.

Benim doktoram, Sayın Vekilim, insan duygularının tanınması üzerine. Ben haberleşme mühendisiyim ama insan duyguları... Örneğin bizim çalıştığımız konulardan bir tanesi sınıflarda öğrencilerin duygusal durumunu öğretmenin anlamasına yönelik sınıf barometresi oluşturarak sınıfta şöyle gözlerle bakarak mimiklerinden bu öğrenci sıkılmış, bu öğrenci şöyle durumda, derse ilgisi şu kadar azalmış... Öğretmenin önüne bunu koyuyor ve öğretmen anında bununla ilgili cevapları veriyor.

İkinci bir husus: O zaman doktora esnasında yapmış olduğumuz proje bugün daha yeni yeni... Teninizden galvanik deri ölçümleyicisiyle sizin stres derecenizi ölçerek çok sinirli olduğunuzda size bir müzik açılması, sizi yatıştırarak veyahuz sizin belirli bir hızın üstüne geçmenizi engelleyecek önlemleri alma. Bu anlamda, Google olsun -yapay zekâ stratejisiyle de birleştireceğim- yapay zekânın... Artık, bu verileri, bu dataları alanlar, Facebook’u, Google’ı, sizin kişisel durumunuzu çok iyi biliyorlar. Bununla ilgili keşke patent sayıları ülkemizde artsa, BİP’te vesaire değil, her yerde biz bunları keşke daha da

fazla yapabilirsek ve bunları verimli olarak kullanabilirsek. Bunları kullandığımız ölçüde başarılı olacağız. İşte o Peak Games, Unicorn'lar, bunların oluşması için imkân sağlayabilirsek. Amaç, bu tür... İşte BTK Akademide 600 bin kişiyi geçti sadece eğitim alıp, sertifika alıp tamamen ücretsiz bu işleri yapanlar.

Pandemi dönemi, Sayın Başkanım, çok hızlandırdı bazı şeyleri. Neden? Açık konuşmak gerekirse telekomünikasyon şirketleri, e-ticaret şirketleri, kargo şirketleri, pandemi nedeniyle, önümüzdeki üç, beş, belki on yıl içerisinde yapmaları gereken işleri sıkıştırmak zorunda kaldılar. Eğitimden sağlığa -uzaktan sağlık dâhil olmak üzere- bu işleri çok hızlı bir zaman içerisinde normalde bizim vermiş olduğumuz hedeflerin de önünde olacak şekilde yapmak zorunda kaldılar. Ben, şimdi 2 vekilimiz yan yana oturunca onu düşünmüştüm. Babam benim Muğla Seydimeker Çaltılar, annem Ağrı Doğubayazıt Yukarıtavla... Şimdi 2 vekilimiz yan yana. Biz de bu iki kültürü de özünde birleştirmiş bir kişi olarak... Her iki köye de -Türkiye'nin iki ucu- internetin en iyi şekilde gidebilmesi için Bakanlığımız o Evrensel Fon'a gelecek olursak orada çalışmalarını yapıyor.

Yalnız, önümüzdeki günlerde biz talep ettik, çeşitli çalışmalar yapıldığını da duyduk. Evrensel Projesi'nde, mümkün olduğunca fazla köye gitmek üzere, biraz bu süreçleri hızlandırmak üzere -açık söylemek gerekirse mevcut kanunumuzla bunu çok hızlı yapamıyoruz- bununla ilgili taleplerimiz var. İnşallah sizlere de bizim karşılaştığımız fiziki zorlukları anlatır, buna göre bunu hızlandırırız ve önümüzdeki bir iki sene içerisinde Evrensel Fon'un tamamını en hızlı şekilde, bu işte... Normalde, açıkçası iki sene öncesiyle karşılaştırdığımız zaman pandemi bizim bütün bu yatırım ihtiyaçlarını çok hızlı bir zaman dilimi içerisinde yapmamızı gerektirdi. Bunu da, şu yasa değişikliğini inşallah biz sizlerden talep ediyoruz, Meclisimiz Evrensel'le ilgili bu yasa değişikliğini yapar. Bütün kapsama haritalarımız elimizde. 2G; 3G; 4,5G. Nerede ne çekiyor? Nerede çekmiyor? Biz 4,5G'yi yaparken 4,5G'nin kullanım hakkı sözleşmesinde -ben bu şartnameleri vesaireyi hazırlama noktasında bulundum- kapsama yükümlülükleriyle ilgili olabilecek azami ölçütleri belirledik. Yerlilikle ilgili 30, 40, 45... Yüzde 1'den yüzde 23'e çıktı yerli malı kullanma. Yani biz sadece pazardık. Bizim şirketlerimizi de eleştiriyoruz. Nerede eleştiriyoruz? Yüzde 10 KOBİ zorunluluğu koymuşuz Sayın Başkanım. "Yüzde 10 KOBİ'lerden alınacak ve kullanılacak." demişiz KOBİ'leri destekleme yönünde. Ne yapmış şirketler? Demiş ki büyük firmalara: "Yüzde 10 sen şu KOBİ'ye sat, ben o KOBİ'den alacağım, böylelikle KOBİ zorunluluğunu aşmış olacağız." Biz de dedik ki: "Olmaz böyle." Arkasından dolaşmakta mahir olanlara cevap olarak demişiz ki: "Türkiye'de üretim yapan KOBİ'lerden almak zorunlu." Böyle olunca, öyle ya da böyle, en azından şu üretimi Türkiye'ye kaydırma noktasında biraz daha...

BURAK ERBAY (Muğla) – Hangi yasa engel, onu anlayamadım.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Yasa engel. Evrensel'in daha hızlı yapılabilmesiyle ilgili, Sayın Vekilim, bazı değişiklik önerilerimiz var. Bunları biz sunuyor olacağız.

BURAK ERBAY (Muğla) – Mevcut yasada mı?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Mevcut yasada.

BURAK ERBAY (Muğla) – Bizim yeni yaptığımız.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Yo, yo, bu sosyal medya değil Sayın Vekilim. Evrensel Hizmet Kanunu var, internetin köylere yani ticari olarak operatörlerin gitmediği yerlere devlet eliyle götürülmesine yönelik şu anda bir hazırlık olduğunu öğrendik, onu şey yapıyoruz.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Bu VTS'lerin hangi parçalarını biz yapıyoruz yerli olarak? Öyle bir yerli üretimimiz var mı?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Sayın Vekilim, başta ULAK olmaz üzere açık sistem...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – ULAK’ın kullandığı bir operatör var mı?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Tabii, tabii. Üç operatörümüz de kullanılıyor.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Deneme ama?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Deneme değil. Başta Evrensel Projelerimizin yüzde 30’u ULAK’tır. Ama orada da şöyle bir şey var: Niye yüzde 30 diyecek olursanız...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Hibrit mi?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Hibrit. Neden hibrit? ULAK bizim 4,5G’ye hizmet veriyor. Herkesin 4,5G telefonu olmayabilir. Biz 4,5G’yi götürürken... Esasında Evrensel 2G’yle başlamış, sonra 3G’ye geçmişiz. 2G’de internet yok, hani yedi sekiz sene sonra... Şimdi onu internet hizmetiyle birlikte veriyor olmamız lazım.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – 3G dışında çok çekme gücü yok kırsalda da...

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Yo, yeni sistemler 4,5G’yi çekiyor. Yazılım noktasında, yapay zekâ noktasında, o stratejilerin belirlenmesi noktasında çalışıyoruz.

Tabletlerle ilgili, Sayın Vekilim, şöyle bir husus var: Tablet dağıtımı ağırlıklı olarak Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca yapılmamakla beraber bu işin gelişme ve süreçlerini yakından takip ettiğimiz için biliyoruz, tablet dağıtımına Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızca, normalde oradaki öncelikli kesimlerden başlayarak, o sosyal yardımlar vesaire için bir “database”i var devletin, o “database”i kullanacak şekilde başladığını net biliyorum. Bunun ayrımı nasıl yapılır? Çünkü biz de operatörlerimizle... Özellikle tablet dağıtılan öğrenciler için, Milli Eğitim Bakanlığı bunun parasını ödeyecek şekilde, işte çok geniş internet paketlerini içinde bulunduran servislerin görüşmelerini biz de operatörlerle yaptık. “Bunu biraz ticari olmaktan çıkarın, bu bir hizmettir, çok daha uygun şekilde verin.” diye o görüşmeleri yaptığımız için takip ettiğimiz bir konudur.

Twitter’ın şeffaflık raporlarına gelecek olursak bizdeki kadar sistematik, hâkimlik kararıyla karar alınan çok fazla yer yok. Biz o kadar sistematik şekilde bu işi yapmışız. Ben bu işin en başından beri bu işlerle ilgileniyorum. Elektronik mühendisiyim ama baktım, hukuk okumadan bu olmuyor. Yirmi yıl sonra gittim, hukuk fakültesi sınavına girip bitirdim. Hukuku da öğrenerek internetle ilgili politikalara, neler yapılması gerektiğine de arkadaşlarla birlikte çalışıyoruz.

İnternetle ilgili, bu anlamda, bizim şeffaflık raporlarına yansımalarının nedeni... Bizde her şey hâkimlik kararıyla oluyor. Amerika’da hâkimlik kararı almıyor adam; oradaki organ yazıyor, engelliyor. Yazmasına da gerek yok; Amerika’da, Almanya’da, çok net söylüyorum, hâkimlik kararı falan yok, raporlara yansımıyor bile. Diyor ki: “Kardeşim, bunu kaldıracaksın.” Bitti. Yani, bizdeki bütün bu sayıların fazla olması... Ki buna rağmen sayı az. Hiçbir siyasi parti gözetmeksizin, en altından en üstüne kadar bu kanunları hepimiz kullanıyoruz Sayın Vekilim.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) - Öyle tabii.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Yani, burada şey yok; yani, buraya “unutulma hakkı” dâhil olmak üzere biz, dediniz ya işte, adam... Bahisle ilgili kısmı da cevaplandırmış olayım. En çok karşılaştığımız durumlardan bir tanesi: Bahis sitesinde -arkadaşla

biraz önce farklı bir konuda konuştuk- bin kere engellediğimiz site var, bin kere. Ama bakın, kanun yapılmış durumda; “ve benzeri “ ifadesi vardı belirli şeyde. Aynı sayfaya adam diyor ki: Bilmem ne, “Sisal Bahis 1”, Sisal Bahis 2.” Biz 1’e engelleme koyduğumuz gün o 2’yi getiriyor, biz bununla ilgili 2’ciye; 3, 4, 5... Normalde bunu...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani, geçen yıl...

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Normal işleyişte, Sayın Vekilim, bunu yapamaması lazım. Neden? Bir seferde...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Geçen yıl 1.400 site engellemişsiniz yaklaşık, ortalamanız böyle gidiyor.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Yok, yok, onu yapamıyoruz. Kataloğu da biz hepsini... Yani, normalde, bakın, uygulamada çok karşılaştığımız bir sorun: Ya, bahis sitesi belli, adam, her şeyi belli yani yok olması lazım, hepimiz de mutabıkız ama bu farklı şekilde kullanılır belki, vesaire diye biz bunu... Normalde o “domain”i kapamamız lazım, bahis sitesini kapamamız lazım, bir daha uğraşmamamız lazım ama biz bunu hiç şey yapmadan... İhbarla ilgili; ödül olmasa bile şu anda işleyen ve güzel bir ihbar sistemimiz var, ihbar sistemi çok net çalışıyor. Orada şu ayırım var, ben o konunun uzmanı değilim ama şu var: Yasa dışı bahis ve yasal olarak bizim kuruluşlarımızda yapılan Spor Toto, Milli Piyango gibi sistemler var. Yasa bize yasa dışı bahisle mücadele noktasında yetki veriyor, biz de bu başta Milli Piyango, Spor Toto olmak üzere onlardan -yani, başta bir olayın tarafı var, değil mi- gelen ihbarlar olmak üzere... Çünkü o adam, o kuruluş konuyu biliyor ve kendisiyle ilgili o gelir kaybı... İtalya’daki site niye engelleniyor da aynı grubun Türkiye’deki sitesi engellenmiyor? Biri yasa dışı yapıyor bu işi, biri de Türkiye’deki yasalara uygun olarak, ne dersek diyelim, geliyor ve o yasalar çerçevesinde vergisini ödeyerek, işte, katkı payını ödeyerek, vesaire yapıyor. Devlet de bize verdiği yetkide diyor ki: “Ya, arkadaş, yasa dışı bahisle sonuna kadar mücadele et. Yasal olarak şunlar, şunlar yapılabilir.” Biz de yasa dışı olan kısmıyla ilgileniyoruz ve yasa dışı olanı engelleme dâhil ne tür mücadele verilmesi gerekiyorsa yapıyoruz. İhbarda, emin olun... Hani, şey yok, ihtiyaç duysak ben derim ki ödül mekanizması da... Ödül mekanizmasına gerek kalmaksızın, başta olayın tarafları ve mağdurlar olmak üzere... Bizde çok ciddi bir ekip bunun üzerinde çalışıyor ve biz ağırlıklı onlardan alıyoruz datayı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkanım, bir cümle ilave yapayım.

Sayın Bakan, şöyle: Sayıştay raporlarına göre 2017 yılında Maliye Bakanının basına yaptığı açıklamada yasa dışı sanal kumar piyasası 40 milyar TL’ye ulaşmış durumda. Dolayısıyla, yani, ihbar-ödül sisteminin böyle bir cümleyle geçilmesini doğru bulmuyorum. Herkes aynı şeyi yapıyor, yazdığım bakanlıklar da aynı şekilde kaçamak bir... Bunun yapılmasının bir zararı var mı?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN –Yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yok. Yoksa yapılmalı.

Diğer taraftan, dünyada petrol kaçakçılığı yapan bir firma Türkiye’de petrol işine girebilir mi? Dolayısıyla, eğer uluslararası alanda kumar oynatıyorsa böyle büyük bir... Hatta BTK, sitesini yasakladı, kapattıysa dolayısıyla ihaleye girmesinde mutlaka aslında bir ön şart olmalıydı diye düşünüyorum.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Vekilim, uluslararası özellikle bahis ve kumarla ilgili farklı ülkelerin farklı uygulamaları olduğu için yani farklı ülkelerde, belirli ülkelerde... Bizde belirli şeyler yasak, bazı ülkelerde tamamen serbest. Hani...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hayır, VPN’yle girip bakarsanız...

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Tabii, tabii. Yok, yok, bütün bunların olduğu, farklı uygulamaların olduğu ülkeler var. Bizde de sınır bu şekilde belirlenmiş. Sınır nasıl belirlenirse... Yani, bu bizim asli işimiz olmadığı... Ama bizim mücadele alanlarımızı belirtmek için söylüyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani, şöyle mi diyoruz biz, “Evet, bu şirket, İtalyan Sisa SpA Türkiye’nin dışında kumar oynatan bir firma Türk kanunlarına göre baktığımızda ama Türkiye’de kumar oynatmıyor.” mu diyoruz?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Türkiye’de yetkili olarak bu işi yapabilecek kuruluşların listesi belli ve Türkiye’de...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yasaklayan sizsiniz de o yüzden.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Hayır, listenin içerisinde bulunan firmalara bu yetki verilmiş. Bunlar belirli, işte, imtiyaz ödemiş, para ödemiş, neyse, vergisini ödüyor; öbürleri de tamamen kara düzen, kimin ne kaybettiği belli olmayacak bir şekilde, kayıt dışı şekilde bu işi yapıyor. Bu da bizce engellenen, o kayıt dışı, Türkiye’de yasal olarak olmaması gereken kısım. Öbür kısma da diyor ki: “Sana bu hakkı veriyorum, bunun karşılığında da sen, işte, belirli bir ücret vereceksin, bundan aldığın paranın şu kadarını devlete vereceksin, şunu vereceksin.” gibi kurallar var, biz ona uygun şekilde hareket etmekte yükümlüyüz.

Sayın Başkanım, çok soru var ama isterseniz ben bu şekilde toparlamış olayım.

BURAK ERBAY (Muğla) - “İstatistik var mı?” diye sormuştum. Hani, ulaşılamayan veya yatırım miktarıyla ilgili öyle bir somut rakam var mı?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Şöyle bir şey var: “Köy” tanımımız nerede? Bizim Evrensel Projesi’ne girebilmesi için 500 nüfus şartımız var, 500’ün altı... Ama takdir edersiniz ki doğuda da batıda da bazı köylerimiz var ki sadece yazları gidiliyor, bazı köyler, yaylalar var ki... Çok yoğun yaylalar var, çok daha az şekilde... Yani, biz gittiklerimizi biliyoruz.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) - 30 bin köy var ama tanımlanan, orman köyleri... Yani, 20 bin mahalle var bütünşehirlerde, öyle, oradan baksak, 50 bin mahalleden baksak var mı bir istatistik mesela? Fark etmez çünkü bunlar.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Türkiye’de hangi seviyede neyin nerede çektiğinin tüm haritası Ayhan Hocamın da söylediği Millî Monitör Sistemi’nin kabiliyetleri çerçevesinde zaten bizim tanımlayabildiğimiz bir sistemdir.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Bunu Komisyonla paylaşıyor mısınız Sayın Bakanım? Yani, şeyde var zaten, raporunuzu il bazında görüyorum, BTK yayınlıyor il bazında ama...

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Nüfus bazında var Sayın Vekilim, nüfus bazında bizim yükümlülüklerimiz var. Yani, şöyle diyebilirim: Nüfusun yüzde 99,5’unun internet erişimi var. Ama...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Ya, işte, bizimle de paylaşıyor mısınız?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Hayhay. Nüfus bazında kapsama yükümlülükleri çerçevesinde ne kadar olduğunu, o genel sayıyı paylaşmakta hiç beis yok; zaten biz buna göre hareket ediyoruz.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) - Yani, bunu bize, Komisyona bir rapor olarak iletirseniz çok memnun olacağım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, Değerli Fatih Bey, lütfen toplayalım. Yazılı olarak cevap verirsiniz. Sizi biz bir daha davet edelim, bir daha bu defa daha çok sorular üstünden gidelim.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Tamam.

Başkanım, ben bu fırsatı bize tanıdığınız için çok teşekkür ederim. İnşallah önümüzdeki süreçte bizim alanımıza da girdiği için sizlerle sık sık bir arada bulunup her türlü konuya...

Pozitif ve bu şekilde çalışmadan dolayı da tebrik ederek hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, çok teşekkür ediyoruz Sayın Bakan Yardımcım.

Yine, bugün Fatih Bey’e eşlik eden BTK Başkanımız Ömer Abdullah Karagözoğlu Bey’e teşekkür ediyoruz.

Gökhan Evren Bey -kendisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Haberleşme Genel Müdürümüz- ve yine Bahadır Aziz Sakin -Daire Başkanımız- burada.

Ben çok teşekkür ediyorum. Gerçekten ne kadar ufuk açıcı bir toplantı oldu. Bütün milletvekillerimize değerli fikirleri için teşekkür ediyoruz.

Bu konu çok önemli. Ben konuşmamın başında da ifade etmiştim: Eğer o Amerikan filmlerinde dünyanın en güçlü ülkesi olarak gösterilen Amerika’nın Başkanının hesapları bir dijital zorbalıkla kapatılıyorsa dünyanın aslında yaşadığı bu yeni durumu çok iyi görmemiz gerekiyor. Hepimizin ortak talebi Türkiye’de kişisel verilerin güvenliğinin sağlanması, vatandaşlarımızın hukukunun korunması ve yani İspanya’da, Almanya’da, Fransa’da bir vatandaşımıza karşı nasıl bir uygulama var ise, pratik var ise bu pratiğin Türkiye’de de olmasını istiyoruz. Burada, işte, konular çok uzun. Corona sürecinin hızlandırması meselesi çok önemli, bir de bir uluslararası dijital tröstlerin, dijital vakanın altını çizmek lazım. Bugün de tam bu konuyla ilgili, bu dijital mecralarla ilgili -yine kayıtlara geçmesi bakımından- Sabah gazetesinde Yavuz Donat Bey bir analiz yazmıştı, ona da teşekkür ediyoruz.

Kıymetli vekillerim, tabii ki farklı fikirlerimiz var, arada konuşuruz, bunlar şey değildir ama bizim birbirimize bakışımız, insani unsurlar önde olmak suretiyle devam edecektir.

Ben verimli bir toplantı yaptığımızı düşünüyorum. Tekrar Fatih Bey’e, onun şahsında Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımıza teşekkür ediyorum.

Gündemimizde görüşülecek başka bir konu olmadığından Komisyonumuzun bugünkü toplantısını kapatıyorum.

Hepinize tekrar teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 14.10

